

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

Študijsko gradivo pri predmetu
AVTONOMNI GOSPODARSKI POSLI
(zbirka vaj)

Avtorica:
mag. Jerneja Prostor

LEXONOMICA

Naslov Študijsko gradivo pri predmetu Avtonomni gospodarski posli
Podnaslov Zbirka vaj
Title Lex Mercatoria
Subtitle Study Material
Avtorica asist. mag. Jerneja Prostor
Author (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)
Recenzija red. prof. dr. Vesna Kranjc (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)
Review

Založnik / Published by
Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta
Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, Slovenija
<http://pf.um.si>, info.pf@um.si

Izdaja Prva izdaja

Vrsta publikacije e-knjiga

Dostopno na <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/8>

Izdano Maribor, april 2016

© Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba tega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranjevanjem v elektronski obliki.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

349.4:347.961(0.034.2)

PROSTOR, Jerneja

Študijsko gradivo pri predmetu Avtonomni gospodarski posli
[Elektronski vir]:(zbirka vaj) / avtorica Jerneja Prostor. - El.
knjiga. - Maribor : Pravna fakulteta, 2016

Način dostopa (URL):<http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/8>

ISBN 978-961-6399-75-3 pdf
Doi:10.18690/978-961-6399-75-3
COBISS.SI-ID 85639681

ISBN 978-961-6399-75-3 (PDF)

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-6399-75-3>

Cena brezplačni izvod

Odgovorna oseba založnika red. prof. dr. Vesna Rijavec, dekanica (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

LEXONOMICA

**Študijsko gradivo pri predmetu Avtonomni gospodarski
posli - Zbirka vaj**

mag. Jerneja Prostor

April, 2016

Študijsko gradivo pri predmetu Avtonomni gospodarski posli – Zbirka vaj

JERNEJA PROSTOR

Povzetek: Študijsko gradivo v obliki zbirke vaj je bilo pripravljeno za izvedbo vaj v pedagoškem procesu pri predmetu Avtonomni gospodarski posli na drugi stopnji bolonjskega študija prava. Študenti so z vajami v tem gradivu napoteni, da najprej ponovijo teoretično znanje o določeni tematiki, v nadaljevanju pa je zajetih nekaj praktičnih primerov, z reševanjem katerih študenti preverijo, ali so predavano snov pravilno razumeli. Pri reševanju je treba uporabiti Obligacijski zakonik, Konvencijo Združenih narodov o pogodbah o mednarodni prodaji blaga (Dunajsko konvencijo), avtonomne pravne vire in domačo ter tujo sodno prakso. Sklic na vire teh primerov skupaj z literaturo, ki jo je treba uporabiti pri študiju, je v zbirki vaj naveden pri posameznih nalogah in na koncu v seznamu literature. Zbirka obsega vaje z naslednjih področij: sklenitev pogodbe, spremenjene okoliščine in višja sila, omejitev in izključitev odškodninske obveznosti, pogodbeni kazni, bančna garancija in dokumentarni akreditiv, uporaba ter sankcije za kršitev pogodbe po Dunajski konvenciji.

Ključne besede: • avtonomni pravni viri • sklenitev pogodbe • spremenjene okoliščine • odškodninska obveznost • bančni posli • Dunajska konvencija

Lex Mercatoria - Study Material

JERNEJA PROSTOR

Abstract This study material is designed to provide sets of case studies for the course Lex mercatoria of Law 2nd bologna degree study. At the beginning of every set of case study students are directed to repeat the theoretical knowledge on the certain topic. In addition, they are provided with some practical cases, by solving which they are enabled to examine, whether they understood the lectures correctly. When working on those cases students are expected to use the Obligations Code, United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), lex mercatoria and both domestic as well as foreign case law. References to the sources of these cases and the literature, which is to be used in the study, are listed at the single task and also at the end of this study material. It consists of case studies on the following topics: formation of a contract, hardship and force majeure, limitation and exclusion of the liability for damages, penalty clause, bank guarantee, documentary credit, application and remedies for breach of contract under the CISG.

Key words: • Lex mercatoria • formation of a contract • hardship • damages • banking transactions • CISG

CORRESPONDENCE ADDRESS: Jerneja Prostor, MSc, Asistant, University of Maribor, Faculty of Law, Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, Slovenia, email: jerneja.prostor@um.si.

DOI 10.4335/9789616399814
ISBN 978-961-6399-75-3 © 2016 LeXonomica
Dostopno na <http://books.lexonomica.press>.

Kazala

Predgovor.....	1
Avtonomni pravni viri.....	3
Sklenitev pogodbe, ko obe stranki uporabita SPP.....	7
Okvirna pogodba, pisna potrditev ustno sklenjene pogodbe.....	11
Spremenjene okoliščine.....	15
Pogodbena kazen, pavšalna in limitirana odškodnina.....	19
Izključitev in omejitev odgovornosti.....	23
Dokumentarni akreditiv.....	29
Bančna garancija.....	35
Dunajska konvencija – splošno.....	41
Dunajska konvencija – kršitev pogodbe.....	43
Literatura.....	45

Predgovor

Študijsko gradivo v obliki zbirke vaj je bilo pripravljeno za izvedbo vaj v pedagoškem procesu pri predmetu Avtonomni gospodarski posli na drugi stopnji bolonjskega študija prava. Študenti so na prvi stopnji študija obširno obravnavali civilnopravna razmerja in usvojili problematiko gospodarskopравnih poslov, zato predstavlja vsebina, ki se poučuje pri predmetu Avtonomni gospodarski posli, nadgradnjo tega znanja. Na tej stopnji se študenti še posebej poglobljeno seznanijo z vprašanji, do katerih prihaja v mednarodni poslovni praksi.

Koristno je, da se snov, preden se poglobi, nekoliko ponovi in se tako olajša razumevanje obravnavane problematike. S tem namenom so študenti z nekaterimi sklopi vaj, zajetimi v tem gradivu, napoteni, da najprej ponovijo določene institute, ki so jih usvojili na prvi stopnji (npr. poslovni običaji, splošni pogoji pogodbe). Tudi sicer skoraj vsak sklop vaj na začetku vsebuje nekaj teoretičnih vprašanj, ki študenta usmerijo k bistvom določene tematike. Ta vprašanja lahko študenti rešujejo s pomočjo temeljne študijske literature pri tem predmetu, to je monografija ge. predavateljice, prof. dr. Vesne Kranjc, *Gospodarsko pogodbeno pravo, GV Založba, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Ljubljana 2006*, ter tudi s pomočjo zapiskov z njenih predavanj.

V nadaljevanju pa vsak sklop vaj zajema nekaj praktičnih primerov, z reševanjem katerih študenti preverijo, ali so predavano snov pravilno razumeli. Pri reševanju teh vaj si lahko prav tako pomagajo z omenjeno knjigo in zapiski, nepogrešljiva pravna vira pa sta *Obligacijski zakonik* in *Dunajska konvencija*. Pri nekaterih nalogah je kot pravno podlago za rešitev problema nujno uporabiti določbe avtonomnih pravnih virov. Zaradi lažjega dela s študenti so te zbrane na koncu posameznega sklopa vaj. Študenti so prav tako z namigi na ustrezno sodno prakso spodbujeni, da rešitve iščejo s pomočjo domačih sodnih odločb. Nekaj problemov povzema tudi tujo sodno prakso ter primere, ki jih obravnavajo različni avtorji v zvezi z avtonomnimi pravnimi viri oziroma jih lahko najdemo na spletnih straneh. Sklic na vire teh primerov je v zbirki vaj naveden pri posameznih nalogah. Študentom se ob preverjanju njihovega dela na vajah poda tudi snov s seznama literature, ki je naveden na koncu te zbirke. Na ta dela se jih posebej opozori in spodbudi, naj z njihovim študijem svoje znanje še poglobijo.

Za recenzijo te zbirke se ge. predavateljici, prof. dr. Vesni Kranjc, najlepše zahvaljujem. Ob tej priložnosti se zahvaljujem tudi za navdih, ki ga črпам iz njenih prispevkov in smernic pri delu, za podporo in spodbudo k učenju.

Jerneja Prostor

Avtonomni pravni viri

1. Ali je pomembno presojati, ali je v pogodbenem razmerju udeležen gospodarski subjekt ali negospodarski subjekt? Zakaj?
Namig: VSS II Ips 451/2010.¹
2. Na katere (3) načine se s pravili Obligacijskega zakonika (OZ)² odraža razlikovanje med gospodarskim pogodbenim in negospodarskim pogodbenim pravom? Vsak posamezen način utemeljite s primerom.
3. V čem je razlika med standardi kogentnih pravnih pravil in standardi z dispozitivno naravo? Odgovor utemeljite s primeri.
4. Kateri so opredelilni elementi poslovnih običajev? Ali imajo zakonsko naravo? Ali so poslovni običaji lahko pravno relevantni tudi v razmerjih med negospodarskimi subjekti? Zakaj?
5. Navedite razloge za razvoj in oblikovanje avtonomnih pravnih virov. Ali so to zakonska pravila?
6. Katere mednarodne organizacije so najbolj uspešne pri oblikovanju avtonomnih pravil? Na čem temelji njihov uspeh pri tej aktivnosti?
7. Ali so pravila virov, ki jih uporabimo na podlagi 12. člena OZ, kogentna? Na podlagi katerega argumenta se ta posebna pravila uporabijo za gospodarske subjekte? Navedite hierarhijo pravnih virov za presojo ravnanj med gospodarskimi subjekti. Zakaj odstopanje od kogentnih določb OZ ni dopustno?
8. Poiščite določbo, ki se podobno kot 12. člen OZ sklicuje na prakso, vzpostavljeno med strankama, in sicer v Konvenciji Združenih narodov o pogodbah o mednarodni prodaji blaga (Dunajski konvenciji),³ v Načelih UNIDROIT za mednarodne

---

¹ Vse sodne odločbe, navedene v tem gradivu, so javno objavljene in dostopne prek spletne strani: http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/?vPath=znanje/sodna_praksa (2. 11. 2015).

² Ur. l. RS, št. 97/07.

³ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). Veljati je začela 1. 1. 1988, za Republiko Slovenijo po podani izjavi o nasledstvu pa 7. 1. 1994. Angleško besedilo in slovenski prevod konvencije sta dostopna na spletni strani:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/mednarodnaPogodba?id=UN-19800411/01M> (2. 11. 2015).

gospodarske pogodbe⁴ in Načelih evropskega pogodbenega prava (The Principles Of European Contract Law).⁵

9. V prodajni pogodbi med kupcem Vrata Lah d.o.o. in prodajalcem Bukev in hrast, d.d. ni s posebnim dogovorom urejeno, kdo trpi uvozne carine, druge uvozne dajatve in stroške uvoznega carinjenja. V splošnih pogojih pogodbe, ki so vključeni v pogodbo, je določeno, da mora prodajalec trpeti uvozne carine in druge uvozne dajatve ter stroške uvoznega carinjenja. Ta določba splošnih pogojev pogodbe nasprotuje ureditvi v Splošnih uzancih za blagovni promet (SUBP),⁶ kjer je v 164. uzanci določeno, da uvozne carine in druge uvozne dajatve ter stroške uvoznega carinjenja trpi kupec. Kdo mora plačati uvozne carine?
10. Prodajalec Bukev in hrast, d.d. in kupec Vrata Lah d.o.o. skleneta prodajno pogodbo, v kateri se ne dogovorita o roku plačila. Po pogodbi se za vprašanja, ki jih pogodbeni stranki nista uredili v pogodbi, uporabljajo SUBP. Kdaj zapade terjatev, ki jo ima prodajalec Bukev in hrast, d.d. do kupca Vrata Lah d.o.o.? Ali bi bil rok plačila drugačen, če se pogodbeni stranki ne bi dogovorili za uporabo uzanc?
11. Pogodbeni stranki sta v gradbeni pogodbi dogovorili pogodbeno kazen zaradi zamude pri dokončanju gradbenih del v višini 6 % skupne cene del. Ali je tak dogovor veljaven, glede na to, da je v 52. členu Posebnih gradbenih uzanc⁷ posebna določba, ki se nanaša na višino pogodbene kazni?
12. Kupec Proizvajalec d.d. je od prodajalca Grosist d.o.o. kupil bakreno žico. Po preteku določenega časa je želel kupec uporabiti žico, tako da bi jo plastificiral, pri čemer je ugotovil, da plastificiranje žice ni mogoče, ker je žica korodirala in je neuporabna. Kupec je o tem takoj po telefonu obvestil prodajalca in zahteval znižanje kupnine.
- a) Ali je kupec pravočasno grajal napako? Kakšna je posledica nepravočasne notifikacije?
  - b) Kakšen je rok za grajanje napake, če je prodajalec vedel za korozijo žice?
  - c) Ali ima kupec pravico zahtevati znižanje kupnine? Kakšne zahtevke še ima na voljo kupec nasproti prodajalcu?
- Namig: VSL I Cpg 728/99.
13. V prodajni pogodbi je določeno, da mora kupec odpreti dokumentarni akreditiv v osmih dneh od prejema obvestila o odpremi blaga. Obvestilo prejme 5. 1. Do kdaj mora zagotoviti odprtje dokumentarnega akreditiva, če se uporabi OZ? Do kdaj

---

⁴ Dostopni so na spletni strani: <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2010/> (2. 11. 2015).

⁵ Dostopni so na spletni strani: <http://www.jus.uio.no/lm/eu.contract.principles.parts.1.to.3.2002/toc.html> (2. 11. 2015).

⁶ Ur. l. FLRJ, št. 15/54.

⁷ Ur. l. FLRJ, št. 18/1977. Dostopne so na spletni strani:

https://www.gzs.si/zbornica_gradbenistva_in_industrije_gradbenega_materiala/vsebina/Pogodbe-gradbeni%C5%A1tvu/Posebne-gradbene-uzance (2. 11. 2015).

mora kupec izpolniti svojo obveznost, če se uporabi kateri od avtonomnih pravnih virov?

Posebne gradbene uzance: 52. Višina pogodbene kazni

Pogodbena kazen znaša 1 promila skupne dogovorjene cene del za vsak dan zamude, če se dela ne dovršijo v predvidenem roku, z omejitvijo, da tako določena pogodbena kazen ne sme presegati 5% skupne cene del.

Načela UNIDROIT

ARTICLE 1.12 (COMPUTATION OF TIME SET BY PARTIES)

- (1) Official holidays or non-business days occurring during a period set by parties for an act to be performed are included in calculating the period.
- (2) However, if the last day of the period is an official holiday or a non-business day at the place of business of the party to perform the act, the period is extended until the first business day which follows, unless the circumstances indicate otherwise.
- (3) The relevant time zone is that of the place of business of the party setting the time, unless the circumstances indicate otherwise.

The Principles Of European Contract Law – PECL

(Načela evropskega pogodbenega prava)

Article 1:304: Computation of Time

- (1) A period of time set by a party in a written document for the addressee to reply or take other action begins to run from the date stated as the date of the document. If no date is shown, the period begins to run from the moment the document reaches the addressee.
- (2) Official holidays and official non-working days occurring during the period are included in calculating the period. However, if the last day of the period is an official holiday or official non-working day at the address of the addressee, or at the place where a prescribed act is to be performed, the period is extended until the first following working day in that place.
- (3) Periods of time expressed in days, weeks, months or years shall begin at 00.00 on the next day and shall end at 24.00 on the last day of the period; but any reply that has to reach the party which set the period must arrive, or any other act which is to be done must be completed, by the normal close of business in the relevant place on the last day of the period.

Sklenitev pogodbe, ko obe stranki uporabita SPP

1. Kaj so splošni pogoji pogodbe (SPP)?
2. Navedite prednosti SPP.
3. Kako nastanejo SPP?
4. Komu koristijo SPP?
5. Kakšna tveganja obstajajo pri oblikovanju SPP?
6. Kako pravo ščiti pogodbeno stranko, ki ni oblikovala SPP?
7. V SPP, ki so bili vključeni v pogodbeno razmerje, je bilo določeno: »Embalazo priskrbi kupec, ki jo mora poslati prodajalcu na svoje stroške vsaj 5 dni pred pričetkom dobave blaga. Embalaža mora biti v dobrem stanju, uporabna, čista in brez tujega vonja, ki bi škodljivo vplival na kakovost krompirja. Kupec, ki ni poslal embalaže, odgovarja za škodo in stroške, ki so zaradi tega nastali prodajalcu.« V pogodbi pa je bilo določeno, da bo embalažo priskrbel prodajalec. Prodajalec embalaže noče priskrbeti in zatrjuje, da jo mora v skladu s SPP priskrbeti kupec. Ali je njegova trditev pravilna? Nalogo rešite a) ob uporabi OZ in b) ob uporabi Načel UNIDROIT.
8. Ponudnik Afroditia d.o.o. ponudi naslovníku Mestni lepótni salon d.o.o. količinski popust za 50 samoporjavitvenih krem, ki so na zalógi in jih lahko takoj pripravi za prevzem. Naslovník odgovori, da ponudbo sprejema, zato naj mu prodajalec dobavi blago v roku treh dni. Ali je pogodba sklenjena?
9. Ponudnik Afroditia d.o.o. ponudi naslovníku Mestni lepótni salon d.o.o. količinski popust za 50 samoporjavitvenih krem, ki so na zalógi in jih lahko dobavi v roku treh delovnih dni. Naslovník odgovori, da ponudbo sprejema, zato naj mu prodajalec dobavi blago, ki naj ga embalira skupaj v veliko kartonsko škatlo. Ponudba ni vsebovala določil o embaliranju blaga. Ali je pogodba sklenjena? Če je, ali je prodajalec dolžan dobaviti blago, embalirano skupaj v veliko kartonsko škatlo?
10. Ponudnik Afroditia d.o.o. ponudi naslovníku Mestni lepótni salon d.o.o. količinski popust za 50 samoporjavitvenih krem, ki so na zalógi in jih lahko dobavi v roku treh delovnih dni, ponudbi pa priloži tudi svoje splošne pogoje pogodbe. Naslovník odgovori, da ponudbo sprejema, zato naj mu prodajalec dobavi blago, ki naj ga

8 | Sklenitev pogodbe, ko obe stranki uporabita SPP

embalira skupaj v veliko kartonsko škatlo. Poleg tega tudi naslovnik svojemu odgovoru predloži svoje splošne pogoje pogodbe. Ali je pogodba sklenjena? Če je, kateri splošni pogoji pogodbe veljajo za to pogodbo? Kakšna bi bila rešitev primera, če bi namesto OZ uporabili Načela evropskega pogodbenega prava?

11. Družba Gorenje notranja oprema d.o.o. je naročila delovni stroj od proizvajalca Super Motor, AG določenega tipa, po določeni ceni in pod določenimi pogoji plačila, z določenim časom in krajem dobave, s svojimi splošnimi pogoji pogodbe na drugi strani ponudbe. Proizvajalec je sprejel ponudbo in družbi Gorenje notranja oprema d.o.o. poslal sprejem, ki je imel na hrbtni strani natisnjene splošne pogoje družbe Super Motor AG. Nato je družba Gorenje notranja oprema d.o.o. na trgu zasledila boljšega in cenovno ugodnejšega proizvajalca, zato se je želela izogniti svoji obveznosti iz pogodbe z družbo Super Motor AG. Zatrjevala je, da pogodba s to družbo ni bila sklenjena, saj stranki nista dosegli soglasja o tem, kateri splošni pogoji pogodbe naj se uporabijo. Ali je trditev družbe Gorenje notranja oprema d.o.o. pravilna? Primer rešite po Načelih UNIDROIT.¹
12. Ponudnik Afroditia d.o.o. ponudi naslovníku Mestni lepotni salon d.o.o. količinski popust za 50 samoporjavitvenih krem, ki so na zalogi in jih lahko dobavi v roku treh delovnih dni, ponudbi pa priloži tudi svoje splošne pogoje pogodbe. Naslovnik odgovori, da ponudbo sprejema, zato naj mu prodajalec dobavi blago, ki naj ga embalira skupaj v veliko kartonsko škatlo. Poleg tega tudi naslovnik svojemu odgovoru predloži svoje splošne pogoje pogodbe. Obe stranki začeta izpolnjevati svoje pogodbene obveznosti, nato pa se spreta glede roka za notifikacijo skritih stvarnih napak. Ponudnikovi splošni pogoji pogodbe so določali, da je treba skrito stvarno napako notificirati v roku treh delovnih dni po tem, ko je opažena, naslovníkovi splošni pogoji pa so določali rok osmih dni. Kupec je prodajalcu sporočil, da kreme ne delujejo v petih dneh po tem, ko se mu je njegova stranka pritožila zaradi zgrešenega nakupa samoporjavitvene kreme. Ali je pogodba sklenjena? Ali je kupec pravočasno notificiral skrito stvarno napako? Kakšna bi bila rešitev primera, če bi namesto OZ uporabili Načela UNIDROIT?
13. Družba Gorenje notranja oprema d.o.o. je naročila delovni stroj od proizvajalca Super Motor AG določenega tipa, po določeni ceni in pod določenimi pogoji plačila, z določenim časom in krajem dobave, s svojimi splošnimi pogoji pogodbe na drugi strani ponudbe. Proizvajalec bi rad ponudbo sprejel, a mu splošni pogoji pogodbe ponudnika nikakor niso sprejemljivi in bi zato želel, da se na vsak način uporabijo njegovi splošni pogoji pogodbe. Svetujte družbi Super Motor AG ob upoštevanju Načel UNIDROIT.
14. Družba Gorenje notranja oprema d.o.o. je naročila delovni stroj od proizvajalca Super Motor AG določenega tipa, po določeni ceni in pod določenimi pogoji plačila, z določenim časom in krajem dobave, s svojimi splošnimi pogoji pogodbe na drugi strani ponudbe. Proizvajalec je sprejel ponudbo in družbi Gorenje notranja

---

¹ Ta in naslednji primeri so v bistvenem povzeti po primerih, dostopnih na spletni strani: <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2010> (16. 12. 2015).

oprema d.o.o. poslal sprejem, ki je imel na hrbtni strani natisnjene splošne pogoje družbe Super Motor AG. V sporu družba Gorenje notranja oprema d.o.o. zatrjuje, da veljajo samo njeni splošni pogoji pogodbe, saj ti vsebujejo naslednjo klavzulo: »Če sprejem ponudbe vsebuje drugačne splošne pogoje pogodbe, slednji ne veljajo, razen če so pisno potrjeni z naše strani.« Ali je trditev družbe Gorenje notranja oprema d.o.o. pravilna? Nalogo rešite ob uporabi načel UNIDROIT.

15. Ponudnik Kanelo AG ponudi naslovníku Lepotni salon d.o.o. količinski popust za 50 samoporjavitvenih krem, ki so na zalogi in jih lahko dobavi v roku treh delovnih dni, ponudbi pa priloži svoje splošne pogoje pogodbe. Poleg tega izjavi, da je lahko pogodba sklenjena samo pod njegovimi splošnimi pogoji pogodbe. Naslovník odgovori, da ponudbo sprejema in odgovoru predloži svoje splošne pogoje pogodbe. Obe stranki začneta izpolnjevati svoje pogodbene obveznosti, nato pa se spreta glede roka za notifikacijo skritih stvarnih napak. Ponudnikovi splošni pogoji pogodbe so določali, da je treba skrito stvarno napako notificirati v roku treh delovnih dni po tem, ko je opažena, naslovníkovi splošni pogoji pa so določali rok osmih dni. Kupec je prodajalcu sporočil, da kreme ne delujejo v petih dneh po tem, ko se mu je njegova stranka pritožila zaradi zgrešenega nakupa samoporjavitvene kreme. Ali je kupec pravočasno notificiral skrito stvarno napako? Nalogo rešite ob uporabi načel UNIDROIT.

Načela UNIDROIT

ARTICLE 2. 1. 22 (BATTLE OF FORMS)

Where both parties use standard terms and reach agreement except on those terms, a contract is concluded on the basis of the agreed terms and of any standard terms which are common in substance unless one party clearly indicates in advance, or later and without undue delay informs the other party, that it does not intend to be bound by such a contract.

The Principles Of European Contract Law

Article 2:209 (ex art. 5:210) – Conflicting General conditions

(1) If the parties have reached agreement except that the offer and acceptance refer to conflicting general conditions of contract, a contract is nonetheless formed. The general conditions form part of the contract to the extent that they are common in substance.

(2) However, no contract is formed if one party:

(a) has indicated in advance, explicitly, and not by way of general conditions, that it does not intend to be bound by a contract on the basis of paragraph (1); or
 (b) without delay, informs the other party that it does not intend to be bound by such contract.

(3) General conditions of contract are terms which have been formulated in advance for an indefinite number of contracts of a certain nature, and which have not been individually negotiated between the parties.

Okvirna pogodba, pisna potrditev ustno sklenjene pogodbe

1. Kaj je okvirna pogodba?
2. Ureditev okvirne pogodbe v OZ in v Načelih UNIDROIT.
3. Družba COMTHOR d.o.o. odda v najem družbi B-Banka d.d. celotno računalniško omrežje in ga inštalira. Pogodba ne vključuje obveznosti družbe COMTHOR d.o.o., da bi morala B-Banki d.d. dati nekaj osnovnih informacij o delovanju računalniškega omrežja. Poleg tega sta pogodbeni stranki pozabili vključiti rok, v katerem mora B-Banka d.d. notificirati morebitno nepravilno delovanje računalniškega omrežja.
  - a) Ali gre za okvirno pogodbo?
  - b) Ali mora družba COMTHOR d.o.o. zagotoviti nekaj osnovnih informacij, kako deluje računalniško omrežje?
  - c) Kako bi določili rok za notifikacijo nepravilnega delovanja računalniškega omrežja?Nalogo rešite ob uporabi načel UNIDROIT.¹
4. Družba Ladjarji d.o.o., ladijski prevoznik, sklene z družbo Naša luka d.d. pogodbo o uporabi ladijskega tovornega terminala. Pogodba določa minimalni obseg kontejnerjev, ki bodo letno raztovorjeni ali natovorjeni na tem terminalu, prav tako določa višino plačila za ta obseg. Plačilo za morebiten večji obseg raztovorjenih in natovorjenih kontejnerjev, ki bodo lahko raztovorjeni oziroma natovorjeni samo na tem terminalu, pa se mora v skladu s pogodbo določiti naknadno, ko se doseže določeni minimum kontejnerjev. Dva meseca kasneje družba Ladjarji d.o.o. izve, da bi konkurenčna družba družbi Naša luka d.d. ponudila boljše pogoje, zato zatrjuje, da pogodba z družbo Naša luka d.d. sploh ni bila sklenjena, saj plačilo za storitev ni bilo določeno.
  - a) Ali je bila med pogodbenima strankama sklenjena pogodba?
  - b) Ali je družba Ladjarji d.o.o. zavezana kontejnerje razkladati in nakladati na ladijskem tovornem terminalu družbe Naša luka d.d.?
5. Okoliščine primere so enake kot v primeru 4, le da pogodbeni stranki po tem, ko je dosežen minimalni obseg kontejnerjev, ne uspeata doseči dogovora o plačilu za dodatno količino kontejnerjev. Družba Ladjarji d.o.o. ne izpolnjuje več svoje obveznosti z utemeljitvijo, da je prišlo do prenehanja pogodbe. Ali bo družba

---

¹ Ta in naslednja primera so v bistvenem povzeti po primerih, dostopnih na spletni strani: <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2010> (16. 12. 2015).

12 | Okvirna pogodba, pisna potrditev ustno sklenjene pogodbe

Ladjarji d.o.o. odgovorna za neizpolnitev? Nalogo rešite ob uporabi načel UNIDROIT.

6. Med pogodbenima strankama Gradnje d.d. in Naročnik d.d. je bila sklenjena letna kooperantska pogodba, ki je določala, da bo za izvedbo posamičnih del družba Naročnik d.d. dala posebno naročilo. V tej pogodbi torej konkreten obseg del, ki naj bi jih družba Gradnje d.d. izvajala za družbo Naročnik d.d., ni bil določen. Družba Gradnje d.d. ob sklicevanju na to kooperantsko pogodbo toži družbo Naročnik d.d. za plačilo del, ki jih je opravila na določenem gradbišču. Naročnik d.d. plačilo del zavrača, saj naj bi na tem gradbišču dela opravila družba Izvajalec d.d. oziroma družba Gradnje d.d. kot podizvajalec družbe Izvajalec d.d. Naročnik d.d. s pričo dokaže, da je bilo za konkretno gradbišče naročilo dano družbi Izvajalec d.d. Družba Naročnik d.d. je za vsa dela, ki jih je opravila družba Gradnje d.d., plačala družbi Izvajalec d.d., ki je družbi Gradnje d.d. ta dela tudi naročila. Ali bi kot sodnik ugodili zahtevku družbe Gradnje d.d. zoper družbo Naročnik d.d.?
Namig: VSL II Cpg 571/2010.
7. S Pogodbo o opravljanju storitev sta se pogodbeni stranki dogovorili, da naročnica odda, izvajalka pa prevzame in se obvezuje sešiti po naročilu naročnice cca 4.000 do 5.000 ženskih kril in hlač mesečno, pri čemer model in končno količino, vrsto izdelkov, rok izdelave in ceno dela pogodbenici določita sproti ali mesečno s posebno zaključnico. Naročnica je kasneje uvidela, da zaradi upada naročil na trgu ne bo več uspela zagotavljati niti pogodbeno dogovorjenega minimalnega dela, izvajalke pa o tem ni obvestila. Ali je izvajalka upravičena zahtevati povrnitev škode, ki ji je zaradi tega nastala?
Namig: VSS III Ips 130/2005.
8. Družba ABC d.o.o. naroči po telefonu družbi Mašina d.d. stroj, slednja pa naročilo sprejme. Naslednji dan prejme družba ABC d.o.o. pošto, v kateri družba Mašina d.d. potrjuje, kar je bilo med njima dogovorjeno ustno, vendar dodaja, da bo družba Mašina d.d. prisotna pri testiranju stroja v prostorih družbe ABC d.o.o. Družba ABC d.o.o. temu ne ugovarja.
  - a) Kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da je pogodba sklenjena pod pogoji iz pisne potrditve ustno sklenjene pogodbe?
  - b) Kakšna je obveznost družbe ABC d.o.o. v tem primeru?²
9. Okoliščine so enake kot v primeru 8, le da je bila s strani družbe Mašina d.d. v pisni potrditvi ustno sklenjene pogodbe dodana arbitražna klavzula. Ali je pogodba sklenjena in če je, ali je arbitražna klavzula del dogovora?
10. Družba Grosist d.d. naroči prek e-pošte določeno količino pšenice in Proizvajalec d.d. takoj sprejme naročilo. Še isti dan Proizvajalec d.d. pošlje pisno potrditev ustno sklenjene pogodbe, v kateri doda arbitražno klavzulo. Ta je običajna v tovrstnih

---

² Ta in naslednja primera so v bistvenem povzeti po primerih, dostopnih na spletni strani: <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2010> (16. 12. 2015).

pogodbah v tej branži, družba Grosist d.d. pa tudi temu ne ugovarja. Ali je pogodba sklenjena in če je, ali je arbitražna klavzula del dogovora?

11. Izvršni direktor uspešnega proizvajalca avtomobilov, družbe Alfa Julija d.d., si želi polepšati pisarno, zato se zanima za dragoceno razstavljeno sliko v neki novi galeriji. Oцени, da bi lahko določeno sliko družba hranila tudi kot naložbo, zato se dogovori za njen nakup in dobavo na sedež družbe v nekaj dneh. Čez nekaj dni se razmere v družbi zaradi razkrite goljufije z avtomobilsko programsko opremo drastično poslabšajo in izvršni direktor pozabi na sliko za svojo pisarno. Čez pol leta po pošti prejme pisni dogovor med njim in galerijo za nakup slike, ki je izvršni direktor družbe v teh razmerah ne želi več kupiti. Ali gre za institut pisne potrditve ustno sklenjene pogodbe?

Načela UNIDROIT

ARTICLE 2.1.14 (CONTRACT WITH TERMS DELIBERATELY LEFT OPEN)

- (1) If the parties intend to conclude a contract, the fact that they intentionally leave a term to be agreed upon in further negotiations or to be determined by a third person does not prevent a contract from coming into existence.
- (2) The existence of the contract is not affected by the fact that subsequently
  - (a) the parties reach no agreement on the term; or
  - (b) the third person does not determine the term, provided that there is an alternative means of rendering the term definite that is reasonable in the circumstances, having regard to the intention of the parties.

ARTICLE 5.1.2 (IMPLIED OBLIGATIONS)

Implied obligations stem from

- (a) the nature and purpose of the contract;
- (b) practices established between the parties and usages;
- (c) good faith and fair dealing;
- (d) reasonableness.

ARTICLE 5.1.7 (PRICE DETERMINATION)

- (1) Where a contract does not fix or make provision for determining the price, the parties are considered, in the absence of any indication to the contrary, to have made reference to the price generally charged at the time of the conclusion of the contract for such performance in comparable circumstances in the trade concerned or, if no such price is available, to a reasonable price.
- (2) Where the price is to be determined by one party and that determination is manifestly unreasonable, a reasonable price shall be substituted notwithstanding any contract term to the contrary.
- (3) Where the price is to be fixed by a third person, and that person cannot or will not do so, the price shall be a reasonable price.
- (4) Where the price is to be fixed by reference to factors which do not exist or have ceased to exist or to be accessible, the nearest equivalent factor shall be treated as a substitute.

ARTICLE 2.1.12 (WRITINGS IN CONFIRMATION)

If a writing which is sent within a reasonable time after the conclusion of the contract and which purports to be a confirmation of the contract contains additional or different terms, such terms become part of the contract, unless they materially alter the contract or the recipient, without undue delay, objects to the discrepancy.

The Principles Of European Contract Law

Article 2:210 (ex art. 5.211) – Professional's written confirmation

If professionals have concluded a contract but have not embodied it in a final document, and one without delay sends the other a writing which purports to be a confirmation of the contract but which contains additional or different terms, such terms will become part of the contract unless:

- (a) the terms materially alter the terms of the contract, or
- (b) the addressee objects to them without delay.

Spremenjene okoliščine

1. Pogodbeni stranki Tadej Breznik s.p. ter B-Banka d.d. sta leta 2007 sklenili kreditno pogodbo za 10 let, s katero je Tadej Breznik s.p. financiral nakup svojega poslovnega prostora. Pogodbeni stranki sta dobro sodelovali vse do junija leta 2015, ko je podjetnik prejel »Obvestilo o spremembi pogojev po kreditni pogodbi«. Z dopisom ga je banka obvestila, da v skladu z 10. členom kreditne pogodbe, sklenjene dne 12. 6. 2007, zahteva spremembo kreditnih pogojev zaradi sprememb na finančnih trgih, natančneje o zvišanju skupne letne obrestne mere za 2 %. V kolikor se z opisano spremembo obrestne mere podjetnik ne bi strinjal, je moral temu pisno ugovarjati v roku 14-ih dni. Podjetnik je temu odločno nasprotoval in je pravočasno pisno ugovarjal. Nato je prejel odgovor banke, da trenutna situacija na mednarodnih bančnih trgih, kot posledica anomalij na finančnih trgih, ki so se začele pojavljati z eno največjih globalnih finančnih kriz v zgodovini, ne omogoča ohranitve višine obrestne mere.

Člen 10 kreditne pogodbe se glasi: »Banka si pridružuje pravico zahtevati spremembo kreditnih pogojev v primeru sprememb denarnega trga (zlasti sprememb splošnega nivoja obrestnih mer), za kar bosta pogodbeni stranki podpisali ustrezen dodatek, v katerem bodo upoštevane nastale spremembe. V primeru, da se kreditojemalec iz utemeljenih razlogov ne more strinjati z omenjeno spremembo, lahko predčasno poplača kredit.«

Banka brez soglasja podjetnika nato obračunava višjo obrestno mero.
Ali je do tega upravičena?

2. Pogodbeni stranki se s pogodbo dogovorita za uporabo SUBP. Po sklenitvi pogodbe se okoliščine tako spremenijo, da utemeljujejo uporabo instituta razveze ali spremembe pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin. Pogodbena stranka, katere izpolnitev je postala otežena, zahteva spremembo pogodbe.
  - a) Ali lahko postavi zahtevek na spremembo pogodbe?
  - b) Kakšen bi bil odgovor, če se stranki ne bi dogovorili za uporabo uzanc?
  - c) Pojasnite primer ob uporabi Načel evropskega pogodbenega prava.
3. Družba Gostinec d.o.o. je od družbe Nepremičnine d.o.o. kupila nepremičnino, in sicer dve zemljišči, ki v naravi predstavljata travnik, izključno z namenom gradnje restavracije. Družba Gostinec d.o.o. je pogodbo pravočasno izpolnila (plačala je celotno kupnino za nepremičnino). Nato je prejela obvestilo svojega pogodbenega partnerja, da bo morala nepričakovano vložiti precej sredstev v vzdrževalna dela na lokaciji druge (že obstoječe) restavracije, saj se je tam struktura tal zaradi poplav v bližini precej spremenila in je postala nevarna. Za nekaj časa bo morala to

restavracijo celo zapreti, kar bo povzročilo znaten izpad dohodka. Zaradi teh razlogov družba Gostinec d.o.o. pred sodiščem zahteva razvezo pogodbe o prodaji nepremičnine zaradi spremenjenih okoliščin, pri čemer od družbe Nepremičnine d.o.o. zahteva, da ji vrne kupnino. Ali je zahtevek družbe Gostinec d.o.o. utemeljen?

Namig: VSL sodba in sklep I Cpg 212/2011.

4. Pogodbeni stranki sta sklenili zavarovalno pogodbo, na podlagi katere se je družba Avtomobili d.o.o. zavezala k obročnemu plačevanju premij. Zavarovanje je bilo sklenjeno za zavarovanje osebnih vozil, ki jih je družba Avtomobili d.o.o. pri opravljanju svoje dejavnosti oddajala v najem. Družba Avtomobili d.o.o. je poravnala znesek 20.000 EUR, preostalih 10.000 EUR, ki jih je bila še dolžna plačati v skladu s sklenjeno zavarovalno pogodbo, pa je zavarovalnica terjala od nje v sodnem postopku. Tekom postopka je družba Avtomobili d.o.o. ugovarjala razvezo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin. Medtem je namreč prenehala opravljati dejavnost oddajanja vozil v najem, zaradi česar ni več obstajala potreba po zavarovanju vozil, posledično pa ni bilo več mogoče doseči namena zavarovalne pogodbe.

Ali je njen ugovor utemeljen?

- a) Nalogo rešite ob uporabi OZ.
- b) Nalogo rešite ob uporabi Načel UNIDROIT.
- c) Nalogo rešite ob predpostavki, da je zavarovalna pogodba vsebovala klavzulo Mednarodne trgovinske zbornice o oteženosti izpolnitve – ICC Hardship clause 2003.

Namig: VSL I Cpg 599/2011.

5. Oseba A je kupila od osebe B nepremičnino z namenom gradnje. Pogodbeni stranki sta ocenili, da bo lokacijsko dovoljenje kot pogoj za predvideno gradnjo na prodanih zemljiščih pridobljeno predvidoma do maja 2014, gradbeno dovoljenje pa do septembra 2014. Dogovorili sta se, da se bo v primeru, če gradbeno dovoljenje ne bo pridobljeno do aprila 2015, štel, da je prišlo do spremenjenih okoliščin in bosta stranki pogodbo prilagodili. Gradbeno dovoljenje ni bilo pridobljeno. Pogodbeni stranki nista dosegli soglasja o prilagoditvi pogodbe.

- a) Ali je bilo s pogodbo dopustno natančneje urediti, kdaj se bodo okoliščine štejele za spremenjene?
- b) Kako se v primeru nedoseženega soglasja za prilagoditev pogodbe uveljavljajo spremenjene okoliščine?

Namig: VSS II Ips 153/2011.

6. Sodišče je na zahtevo družbe Gostinec d.o.o. zaradi nepričakovanih del, ki jih mora izvesti na lokaciji ene od restavracij zaradi potresa v bližini te restavracije in posledic, ki jih imajo ta dela na družbo (družbi grozi insolventnost), razvezala pogodbo. Zaradi razveze pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin je nasprotna stranka zahtevala od družbe Gostinec d.o.o. na podlagi določbe 5. odst. 112. člena OZ plačilo odškodnine za navadno škodo in izgubljeni dobiček. Ali je zahtevek nasprotna stranke utemeljen?

Namig: VSL I Cpg 696/2009.

7. Pogodbeni stranki sta sklenili pogodbo o izdelavi, dobavi in zagonu linije za kontrolo žarnic. Tožena stranka ni pravočasno izpolnila svoje obveznosti, zato ji je tožeča stranka postavila nov rok. Tudi v dodatnem roku tožena stranka ni izpolnila svoje obveznosti, zato je tožeča stranka podala izjavo o odstopu od pogodbe. Po poteku dodatno določenega roka in po podani izjavi o odstopu od pogodbe je tožeča stranka več kot eno leto še naprej opravljala pripravljalna dejanja za prevzem naročenega izdelka in sodelovala pri odpravi napak. Nato je pred sodiščem uveljavljala vrnitev plačil in odškodnino, saj naj bi z omenjeno izjavo odstopila od pogodbe.
- a) Ali je bila pogodba razvezana na podlagi izjave o odstopu od pogodbe?
  - b) Tožeča stranka je podrejeno zahtevala razvezo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin. Navajala je, da so spremenjene okoliščine nastopile, ker tožena stranka tožeči stranki po sklenitvi pogodbe ni predala pogodbenega predmeta. Ali je zahtevek za razvezo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin utemeljen?

Namig: VSL I Cpg 174/2010.

SUBP

55. Sprememba in razveljavitev pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin

Če bi zaradi nenavadnih dogodkov, ki jih ob času sklepanja pogodbe ni bilo mogoče pričakovati, izpolnitev obveznosti postala za eno od strank očitno pretežka ali bi ji povzročila preveliko izgubo, sme stranka zahtevati, da se pogodba spremeni ali celo razveljavi.

Stranka ne more zahtevati, da se pogodba spremeni ali razveljavi zaradi spremenjenih okoliščin, ki so nastopile po izteku roka, določenega za izpolnitev njene obveznosti.

Pri presoji, ali je zahtevek za spremembo ali razveljavitev pogodbe utemeljen, in tudi, ali naj se pogodba spremeni ali razveljavi, je treba upoštevati namen pogodbe, navadno nevarnost pri pogodbah take vrste, trajanje in učinek nenavadnih dogodkov kakor tudi koristi ene in druge stranke.

Načela UNIDROIT

ARTICLE 6.2.2 (DEFINITION OF HARDSHIP)

There is hardship where the occurrence of events fundamentally alters the equilibrium of the contract either because the cost of a party's performance has increased or because the value of the performance a party receives has diminished, and

- (a) the events occur or become known to the disadvantaged party after the conclusion of the contract;
- (b) the events could not reasonably have been taken into account by the disadvantaged party at the time of the conclusion of the contract;
- (c) the events are beyond the control of the disadvantaged party; and
- (d) the risk of the events was not assumed by the disadvantaged party.

ARTICLE 6.2.3 (EFFECTS OF HARDSHIP)

(1) In case of hardship the disadvantaged party is entitled to request renegotiations. The request shall be made without undue delay and shall indicate the grounds on which it is based.

- (2) The request for renegotiation does not in itself entitle the disadvantaged party to withhold performance.
- (3) Upon failure to reach agreement within a reasonable time either party may resort to the court.
- (4) If the court finds hardship it may, if reasonable,
  - (a) terminate the contract at a date and on terms to be fixed; or
  - (b) adapt the contract with a view to restoring its equilibrium.

The Principles Of European Contract Law

Article 6:111 (ex art. 2:117) - Change of Circumstances

- (1) A party is bound to fulfil its obligations even if performance has become more onerous, whether because the cost of performance has increased or because the value of the performance it receives has diminished.
  - (2) If, however, performance of the contract becomes excessively onerous because of a change of circumstances, the parties are bound to enter into negotiations with a view to adapting the contract or terminating it, provided that:
    - (a) the change of circumstances occurred after the time of conclusion of the contract,
    - (b) the possibility of a change of circumstances was not one which could reasonably have been taken into account at the time of conclusion of the contract, and
    - (c) the risk of the change of circumstances is not one which, according to the contract, the party affected should be required to bear.
  - (3) If the parties fail to reach agreement within a reasonable period, the court may:
    - (a) terminate the contract at a date and on terms to be determined by the court; or
    - (b) adapt the contract in order to distribute between the parties in a just and equitable manner the losses and gains resulting from the change of circumstances.
- In either case, the court may award damages for the loss suffered through a party refusing to negotiate or breaking off negotiations contrary to good faith and fair dealing.

ICC HARDSHIP CLAUSE 2003

- (1) A party to a contract is bound to perform its contractual duties even if events have rendered performance more onerous than could reasonably have been anticipated at the time of the conclusion of the contract.
- (2) Notwithstanding paragraph 1 of this Clause, where a party to a contract proves that:
  - a) the continued performance of its contractual duties has become excessively onerous due to an event beyond its reasonable control which it could not reasonably have been expected to have taken into account at the time of the conclusion of the contract; and that
  - b) it could not reasonably have avoided or overcome the event or its consequences, the parties are bound, within a reasonable time of the invocation of this Clause, to negotiate alternative contractual terms which reasonably allow for the consequences of the event.
- (3) Where paragraph 2 of this Clause applies, but where alternative contractual terms which reasonably allow for the consequences of the event are not agreed by the other party to the contract as provided in that paragraph, the party invoking this Clause is entitled to termination of the contract.

Pogodbena kazen, pavšalna in limitirana odškodnina

1. V gradbeni pogodbi je bila dogovorjena pogodbena kazen za primer zamude, in sicer v znesku 1 promila skupne dogovorjene cene del za vsak dan zamude, ki ne sme presegati 7 % skupne cene del.
  - a) Kako bi rešili spor med strankama, v katerem naročnik zaradi zamude izvajalca gradbenih del zahteva pogodbeno kazen, ki znaša 8 % pogodbene vrednosti posla?
  - b) Kako bi se odločili v primeru, če bi naročnik zatrjeval, da mu je nastala tolikšna škoda?

2. V gradbeni pogodbi je bila dogovorjena pogodbena kazen za primer zamude, in sicer v znesku 1 promila skupne dogovorjene cene del za vsak dan zamude, ki ne sme presegati 7 % skupne cene del. Poleg tega sta stranki izključili pravico upnika terjati razliko do popolne odškodnine.
  - a) Ali je to dopustno?
  - b) Primerjaj tak dogovor s klavzulo v FIDIC pogojih gradbenih pogodb.¹

3. V gradbeni pogodbi je bila dogovorjena pogodbena kazen za primer zamude, in sicer v znesku 1 promila skupne dogovorjene cene del za vsak dan zamude, ki ne sme presegati 7 % skupne cene del. Naročnik zaradi zamude terja znesek pogodbene kazni, ki znaša 5 % skupne cene del. Izvajalec gradbenih del ugovarja plačilu tega zneska, saj naj naročniku škoda zaradi zamude ne bi nastala.
  - a) Ali boste ugodili zahtevku naročnika?
  - b) Ali bi bila rešitev primera enaka, če bi se stranki dogovorili za uporabo 1. Načel UNIDROIT oziroma 2. Načel evropskega pogodbenega prava?

4. V gradbeni pogodbi je bila dogovorjena pogodbena kazen za primer zamude, in sicer v znesku 1 promila skupne dogovorjene cene del za vsak dan zamude, ki ne sme presegati 7 % skupne cene del. Naročnik zaradi zamude terja znesek pogodbene kazni, ki znaša 5 % skupne cene del. Izvajalec gradbenih del ugovarja plačilu tega zneska, saj naj ne bi odgovarjal za zamudo z gradbenimi deli.
  - a) Ali boste ugodili zahtevku naročnika?
  - b) Kakšna bi bila rešitev, če bi se pogodbeni stranki za primer zamude dogovorili za uporabo Enotnih pravil za pogodbene klavzule o

---

¹ Glej Saša Skulj, Pogoji gradbenih pogodb za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje naročnik, FIDIC Mednarodna zveza svetovalnih inženirjev, Prva izdaja 1999, Gospodarska zbornica Slovenije – ZISPS – Združenje inženirsko svetovalnih podjetij Slovenije, Ljubljana 2001.

dogovorjenem plačilu za kršitev pogodbe (Uniform Rules on Contract for an Agreed Sum Due Upon Failure of Performance)?²

- c) Ali bi bil dopusten dogovor, da mora dolžnik plačati pogodbeno kazen, četudi ne odgovarja za nastalo zamudo?
5. Prodajalec Avto Alfa d.o.o. je za 14 dni zamujal z dobavo avtomobila, ki ga je kupec, družba Avto-prodaja d.o.o., kupil za nadaljnjo prodajo, kar je bilo prodajalcu znano. Zaradi prodajalčeve zamude je tudi kupec Avto-prodaja d.o.o. zamujal z dobavo svojemu odjemalcu (nadaljnjemu kupcu Andreju Kovaču s.p.). V nadaljnji prodajni pogodbi med Avto-prodajo d.o.o. in Andrejem Kovačem s.p. je bila dogovorjena pogodbeni kazni za primer zamude, ki bi jo morala plačati družba Avto-prodaja d.o.o.
- a) Ali lahko Andrej Kovač s.p. uveljavlja plačilo pogodbene kazni od družbe Avto Alfa d.o.o.?
- b) Ali ima družba Avto-prodaja d.o.o. zaradi plačila pogodbene kazni kakšne zahtevke zoper družbo Avto Alfa d.o.o.?
- c) Ali se lahko družba Avto-prodaja d.o.o. razbremeni svoje odgovornosti zaradi zamude proti Andreju Kovaču s.p.? Kakšna bi bila rešitev, če bi prvi kupec iz tega primera (namesto družbe Avto-prodaja d.o.o.) prihajal iz države s common law ureditvijo in bi se uporabilo njegovo nacionalno pravo?
- d) Ker je družba Avto-prodaja d.o.o. zamujala z dobavo blaga, je Andrej Kovač s.p. v skladu s prodajno pogodbo odstopil od te. Kakšne zahtevke ima družba Avto-prodaja d.o.o. zaradi tega zoper družbo Avto Alfa d.o.o.?
6. Kupec Avto-prodaja d.o.o. in prodajalec Avto Alfa d.o.o. sta 14. 3. 2015 sklenila prodajno pogodbo. Prodajalec je zamudil z izpolnitvijo – ni pravočasno dobavil avtomobila. V pogodbi je bila navedena klavzula: »Pogodbeni stranki imata v primeru nespoštovanja pogodbe pravico do odškodninskega zahtevka v znesku 42.000 EUR.«
- Družba Avto-prodaja d.o.o. je kot prodajalka sklenila nadaljnjo prodajno pogodbo z Andrejem Kovačem s.p. in se s pogodbo zavezala v primeru zamujene dobave avtomobila plačati 43.000 EUR pogodbene kazni.
- a) Ali gre v prvi prodajni pogodbi za limitiranje odškodninske odgovornosti, pogodbeno kazen ali za pavšalno določeno odškodnino? Navedite pravne podlage za posamezne omenjene institute v OZ.
- b) Kako se ugotavlja, za kateri institut sta se odločili pogodbeni stranki?
- c) Za kateri institut bi šlo v primeru naslednje klavzule: »Pogodbeni kazni za primer zamude z izpolnitvijo znaša največ 5 % pogodbene vrednosti, pri čemer je to edina odškodnina, ki jo lahko pogodbeni stranka zahteva v primeru zamude.«
- d) V čem vidite smisel dogovora o pavšalno določeni odškodnini in limitirani odškodnini?
- e) Kupcu Andreju Kovaču s.p. je nastala škoda v višini 45.000 EUR. Ali bi lahko kljub pavšalno določeni odškodnini v višini 43.000 EUR uveljavljal

---

² Dostopno na spletni strani: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/sales/contract/vol14-p272-273-e.pdf> (16. 12. 2015).

odškodninsko obveznost prodajalca v višini 45.000 EUR? Če da, pod kakšnimi pogoji?

- f) Ali bi lahko kljub pavšalno določeni odškodnini v višini 43.000 EUR prodajalec ugovarjal zahtevku Andreja Kovača s.p. z utemeljitvijo, da mu je nastala škoda zgolj v višini 38.000 EUR, zato mu več od tega zneska ni potrebno plačati?

Klavzula v FIDIC pogojih gradbenih pogodb³

Člen 8.7 Odškodnina za zamudo z izpolnitvijo pogodbene obveznosti (Delay Damages)

Če izvajalec ne upošteva podčlena 8.2 (Rok za dokončanje del), mora v skladu s podčlenom 2.5 (Zahtevki naročnika) naročniku plačati odškodnino za zamudo. Ta odškodnina za zamudo je vsota, ki je določena v Dodatku k Ponudbi in se jo plača za vsak dan, ki poteče med ustreznim rokom za dokončanje del in datumom, navedenim v Potrdilu o prevzemu. Celotni dolžni znesek po tem podčlenu pa ne sme presegati maksimalnega zneska za odškodnino za zamudo (če obstaja), ki je naveden v dodatku k Ponudbi.

Ta odškodnina za zamudo je edina škoda, ki jo je za tako neupoštevanje dolžan plačati izvajalec, razen v primeru odstopa od Pogodbe v skladu s podčlenom 15.2 (Odstop od pogodbe s strani naročnika) pred dokončanjem del. Vendar ta odškodnina izvajalca ne odvezuje od njegove obveznosti, da dokonča dela, ali od katerekoli druge dolžnosti, obveznosti ali odgovornosti, ki jo lahko ima po Pogodbi.

Načela UNIDROIT

ARTICLE 7.4.13 (AGREED PAYMENT FOR NON-PERFORMANCE)

(1) Where the contract provides that a party who does not perform is to pay a specified sum to the aggrieved party for such non-performance, the aggrieved party is entitled to that sum irrespective of its actual harm.

(2) However, notwithstanding any agreement to the contrary the specified sum may be reduced to a reasonable amount where it is grossly excessive in relation to the harm resulting from the non-performance and to the other circumstances.

---

³ Glej vir, naveden v opombi 1, str. 53-54.

Izključitev in omejitev odgovornosti

1. Družba Beta d.o.o. je kupila nov kombi, vendar je njen direktor kmalu po prevzemu kombija zaradi stvarne napake na vozilu obstal na cesti. Ker kupec avtomobilu ne zaupa več, želi odstopiti od pogodbe. Prodajalec taki zahtevi ugovarja, saj naj bi pogodbeni stranki s pogodbo v celoti izključili prodajalčevo odgovornost za stvarne napake. Določilo 5. člena pogodbe se namreč glasi: »Kupec nima pravice odstopiti od pogodbe zaradi stvarnih napak na vozilu.«
  - a) Ali bi v sodnem sporu ugodili kupčevemu zahtevku?
  - b) Ali bi ugodili kupčevemu zahtevku za popravilo vozila?
2. Družba Alfa d.o.o. je kupila nov kombi, vendar je njen direktor kmalu po prevzemu kombija zaradi stvarne napake na vozilu obstal na cesti. Ker kupec avtomobilu ne zaupa več, želi odstopiti od pogodbe. S pogodbo pogodbeni stranki jamčevanja prodajalca za stvarne napake nista posebej urejali. Prodajalec taki zahtevi ugovarja in uspe dokazati, da je stvarna napaka na kombiju dejansko posledica okoliščin, ki jih ni mogel preprečiti, ne odpraviti in se jim tudi ne izogniti. Ali lahko kupec kljub temu odstopi od pogodbe?
3. Družba Avto Alfa d.o.o. je družbi Beta d.o.o. prodala rabljen avtomobil. V pogodbo je bila vključena klavzula »videno – kupljeno«, s čimer se je kupec odrekel jamčevalnim zahtevkom zoper prodajalca. Vendar je kupec čez kratek čas na rednem servisu avtomobila ugotovil, da ima rabljen avtomobil bistveno več prevoženih kilometrov, kot mu je zatrdil prodajalec. Od prodajalca zato zahteva znižanje kupnine. Ali bi v sodnem sporu ugodili kupčevemu zahtevku?
Namig: VSS II Ips 658/95.
4. Družba Avto prodaja d.o.o. iz Cerknega je pri prodajalcu Alfa Julija d.o.o. kupila rabljen kombi, ki si ga je poprej ogledala v Kopru. Prodajalec je imel poslovalnico tudi v Škofji Loki, zato sta se s kupcem dogovorila, da bo kombi prevzet čez 5 dni v Škofji Loki, saj je bilo treba na kombiju še zamenjati zavore. Kupec je kombi kupoval z namenom nadaljnje prodaje družbi Beta d.o.o. in ga je naprej prodal takoj naslednji dan (še pred prevzemom). Med prevozom (ki ga je morala organizirati družba Alfa Julija d.o.o.) iz Kopra v Škofje Loko je ob neurju čez cesto in s tem na kombi padla 20 cm široka veja in na kombiju poškodovala streho. Družba Alfa Julija d.o.o. je streho popravila, a dejstvo, da na strehi kombija ni več prva barva, končnega kupca moti in zato zahteva znižanje kupnine. Prav tako ima v pogodbi z družbo Avto prodaja d.o.o. dogovorjeno pogodbeno kazen za primer zamude. Ta je nastala zaradi popravila strehe na kombiju in jo končni kupec prav tako uveljavlja.

24 | Izključitev in omejitev odgovornosti

- a) Ali lahko škodni dogodek (padec široke veje na kombi zaradi neurja) podredimo pod pravila o višji sili?
- b) Ali mora družba Avto prodaja d.o.o. znižati kupnino končnemu kupcu in mu plačati pogodbeno kazen?
- c) Ali lahko družba Avto prodaja d.o.o. zahteva povrnitev škode, ki jo je imela zaradi zahtevkov končnega kupca, od družbe Alfa Julija d.o.o.?

Namig: VSS II Ips 256/97.

5. Prodajalec s sedežem v Avstriji je bolgarskemu podjetju prodal blago; plačilo naj bi se opravilo z odprtjem akreditiva. V času po sklenitvi pogodbe je bolgarska država uvedla moratorij na vsa plačila tujih dolgov, tako da nobena evropska banka ni bila več pripravljena odpreti akreditiva za bolgarskega dolžnika, saj v primeru uveljavljanja njegove obveznosti plačila od njega ni mogoče pričakovati vračila plačanega. Ali je to razlog za razbremenitev dolžnika?¹ Za rešitev primera uporabite a) Dunajsko konvencijo (79/1 člen) in b) Načela evropskega pogodbenega prava.
6. Kupec je za svojo trsnico v Avstriji od prodajalca iz Nemčije, ki ima tudi trsnico, nabavil 5000 kg črnega voska za trto, ki naj bi pri cepljenju trt preprečeval izsuševanje in infekcije. Prodajalec je vosek v izvorni embalaži kupil od proizvajalca, ki ga je dobavil neposredno kupcu. Prodajalec sam torej blaga ni pregledal in te možnosti niti ni imel. Vosek za trto, novost v proizvodilčevi ponudbi, je nato na trtah povzročil škodo, kupec pa je zahteval odškodnino. Prodajalec je ugovarjal, da je vzrok škode zanj kot zgolj vmesnega prodajalca zunaj področja oblasti in je zato po 79. členu Dunajske konvencije razbremenjen. Ali se lahko tako razbremeni svoje odgovornosti?
7. Izvajalec se je zavezal izvesti gradbena dela za naročnika do konca oktobra 2015. Tovrstna dela je namreč običajno nemogoče izvajati med 1. novembrom in 31. marcem. Zaradi državljanske vojne v sosednji državi se dela niso mogla začeti pravočasno, temveč en mesec kasneje, saj je vojna onemogočila prevoz vsega materiala do gradbišča (druge poti ni bilo mogoče izbrati). Zato izvajalec predvideva, da bo lahko dela dokončal šele konec aprila naslednje leto. Ali je upravičen do podaljšanja roka? Za rešitev primera uporabite Načela UNIDROIT.²
8. Pogodbeni stranki sta se v pogodbi sklicevali na Klavzulo o višji sili Mednarodne trgovinske zbornice 2003. V pogodbi sta seznam primerov višje sile iz 3. odstavka te klavzule prilagodili svojim potrebam, in sicer sta med drugim dodali tudi primer stavke v lastnem podjetju. Pogodbena stranka A, ki mora izpolniti karakteristično izpolnitev, zaradi neizpolnitve uveljavlja razbremenitev odgovornosti zaradi nastopa višje sile – stavke v njenem podjetju. Nasprotna pogodbeni stranka B uspe dokazati, da so se ostra nesoglasja med delavci in vodstvom družbe A pojavljali že

---

¹ Ta in naslednji primer sta navedena v P. Schlechtriem, D. Možina, Pravo mednarodne prodaje, Uradni list RS, Ljubljana 2006, str. 167-168.

² Primer je povzet po primeru, dostopnem na spletni strani:

<http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2010> (16. 12. 2015).

ob sklenitvi pogodbe, delavci so celo že grozili s stavko, zato je nasprotna stranka to stavko lahko pričakovala. Ker gre za primer, ki je bil pričakovan, torej ne moremo govoriti o višji sili in se zato pogodbeni stranka A svoje odgovornosti ne more razbremeniti.

- a) Ali je dopustno širiti ali zožiti seznam primerov višje sile v uporabljeni klavzuli?
- b) Ali boste ugodili pogodbeni stranki B, ki od A terja povrnitev škode?
- c) Kako bi se (še) lahko stranka A razbremenila odgovornosti za neizpolnitev v primeru možne stavke v njenem podjetju?

Načela evropskega pogodbenega prava

Article 8:108 (ex art 3.108) – Excuse Due to an Impediment

(1) A party's non-performance is excused if it proves that it is due to an impediment beyond its control and that it could not reasonably have been expected to take the impediment into account at the time of the conclusion of the contract, or to have avoided or overcome the impediment or its consequences.

(2) Where the impediment is only temporary the excuse provided by this article has effect for the period during which the impediment exists. However, if the delay amounts to a fundamental non-performance, the obligee may treat it as such.

(3) The non-performing party must ensure that notice of the impediment and of its effect on its ability to perform is received by the other party within a reasonable time after the non-performing party knew or ought to have known of these circumstances. The other party is entitled to damages for any loss resulting from the non-receipt of such notice.

Načela UNIDROIT, ARTICLE 7.1.7 (FORCE MAJEURE)

(1) Non-performance by a party is excused if that party proves that the non-performance was due to an impediment beyond its control and that it could not reasonably be expected to have taken the impediment into account at the time of the conclusion of the contract or to have avoided or overcome it or its consequences.

(2) When the impediment is only temporary, the excuse shall have effect for such period as is reasonable having regard to the effect of the impediment on the performance of the contract.

(3) The party who fails to perform must give notice to the other party of the impediment and its effect on its ability to perform. If the notice is not received by the other party within a reasonable time after the party who fails to perform knew or ought to have known of the impediment, it is liable for damages resulting from such non-receipt.

(4) Nothing in this article prevents a party from exercising a right to terminate the contract or to withhold performance or request interest on money due.

ICC Force Majeure Clause 2003³

[1] Unless otherwise agreed in the contract between the parties expressly or impliedly, where a party to a contract fails to perform one or more of its contractual duties, the

---

³ Dostopno na spletni strani:

http://www.derecho.uba.ar/internacionales/competencia_arbitraje_iic_force_majeure_and_hardship_clauses_2003.pdf (17. 11. 2015).

consequences set out in paragraphs 4 to 9 of this Clause will follow if and to the extent that that party proves:

[a] that its failure to perform was caused by an impediment beyond its reasonable control; and

[b] that it could not reasonably have been expected to have taken the occurrence of the impediment into account at the time of the conclusion of the contract; and

[c] that it could not reasonably have avoided or overcome the effects of the impediment.

[2] Where a contracting party fails to perform one or more of its contractual duties because of default by a third party whom it has engaged to perform the whole or part of the contract, the consequences set out in paragraphs 4 to 9 of this Clause will only apply to the contracting party:

[a] if and to the extent that the contracting party establishes the requirements set out in paragraph 1 of this Clause; and

[b] if and to the extent that the contracting party proves that the same requirements apply to the third party.

[3] In the absence of proof to the contrary and unless otherwise agreed in the contract between the parties expressly or impliedly, a party invoking this Clause shall be presumed to have established the conditions described in paragraph 1[a] and [b] of this Clause in case of the occurrence of one or more of the following impediments:

[a] war (whether declared or not), armed conflict or the serious threat of same (including but not limited to hostile attack, blockade, military embargo), hostilities, invasion, act of a foreign enemy, extensive military mobilisation;

[b] civil war, riot rebellion and revolution, military or usurped power, insurrection, civil commotion or disorder, mob violence, act of civil disobedience;

[c] act of terrorism, sabotage or piracy;

[d] act of authority whether lawful or unlawful, compliance with any law or governmental order, rule, regulation or direction, curfew restriction, expropriation, compulsory acquisition, seizure of works, requisition, nationalisation;

[e] act of God, plague, epidemic, natural disaster such as but not limited to violent storm, cyclone, typhoon, hurricane, tornado, blizzard, earthquake, volcanic activity, landslide, tidal wave, tsunami, flood, damage or destruction by lightning, drought;

[f] explosion, fire, destruction of machines, equipment, factories and of any kind of installation, prolonged break-down of transport, telecommunication or electric current;

[g] general labour disturbance such as but not limited to boycott, strike and lock-out, go-slow, occupation of factories and premises.

[4] A party successfully invoking this Clause is, subject to paragraph 6 below, relieved from its duty to perform its obligations under the contract from the time at which the impediment causes the failure to perform if notice thereof is given without delay or, if notice thereof is not given without delay, from the time at which notice thereof reaches the other party.

[5] A party successfully invoking this Clause is, subject to paragraph 6 below, relieved from any liability in damages or any other contractual remedy for breach of contract from the time indicated in paragraph 4.

[6] Where the effect of the impediment or event invoked is temporary, the consequences set out under paragraphs 4 and 5 above shall apply only insofar, to the extent that and as long as the impediment or the listed event invoked impedes performance by the party invoking this Clause of its contractual duties. Where this paragraph applies, the party

invoking this Clause is under an obligation to notify the other party as soon as the impediment or listed event ceases to impede performance of its contractual duties.

[7] A party invoking this Clause is under an obligation to take all reasonable means to limit the effect of the impediment or event invoked upon performance of its contractual duties.

[8] Where the duration of the impediment invoked under paragraph 1 of this Clause or of the listed event invoked under paragraph 3 of this Clause has the effect of substantially depriving either or both of the contracting parties of what they were reasonably entitled to expect under the contract, either party has the right to terminate the contract by notification within a reasonable period to the other party.

[9] Where paragraph 8 above applies and where either contracting party has, by reason of anything done by another contracting party in the performance of the contract, derived a benefit before the termination of the contract, the party deriving such a benefit shall be under a duty to pay to the other party a sum of money equivalent to the value of such benefit.

Dokumentarni akreditiv

1. Kaj je dokumentarni akreditiv?
2. Koga varuje dokumentarni akreditiv?
3. Kateri pravni viri se v RS uporabljajo za dokumentarni akreditiv?
4. V izjavi o odprtju akreditiva, ki je bila sporočena upravičencu, ni bilo navedenih nobenih pogojev za izplačilo akreditivnega zneska. V nalogu za odprtje akreditiva pa je naročitelj akreditiva navedel, da mora upravičenec iz akreditiva za izplačilo akreditivnega zneska predložiti tovorni list. Upravičenec iz akreditiva banki posreduje pisno zahtevo za izplačilo akreditivnega zneska. Ali mu mora banka izplačati akreditivni znesek?
5. Članica uprave družbe, ki je upravičenec iz dokumentarnega akreditiva, sprašuje pravnika, kateri banki je treba predložiti dokumente, da se družbi izplača akreditivni znesek:
  - a) avizirni ali akreditivni banki;
  - b) akreditivni ali konfirmni banki.Kako naj ji odgovori?
6. Upravičenec dokumentarnega akreditiva je zbral vse potrebne dokumente za realizacijo akreditiva, vendar mu je ob predložitvi le-teh akreditivna banka sporočila, da je njena izjava o odprtju akreditiva neveljavna. Upravičenec si je v temeljnem poslu izposloval, da mora akreditiv potrditi tudi potrdilna banka. Skrbi ga, da bo zaradi neveljavnosti izjave akreditivne banke o odprtju akreditiva izplačilo zneska zavrnila tudi potrdilna banka. Ali je njegova skrb utemeljena?
7. Prodajalec je kupcu dobavil blago, katerega kvaliteta ni ustrezala naročenemu blagu – blago je imelo stvarne napake. Prodajalec (upravičenec iz dokumentarnega akreditiva) je nato banki predložil vse dokumente, ki jih je moral predložiti za izplačilo zneska po dokumentarnem akreditivu.
  - a) Ali naj akreditivna banka upravičencu izplača celotni akreditivni znesek?
  - b) Kakšne zahtevke ima pri tem kupec in zoper koga?
8. Družba se je zavezala k zagotovitvi odprtja dokumentarnega akreditiva, glede samih pogojev dokumentarnega akreditiva pa se še pogaja. Pravnika sprašuje, kako naj čim boljše zavaruje svoj položaj. Pravniki odgovori, naj banki naroči, naj kot pogoj za izplačilo akreditivnega zneska navede predložitev fakture. Komentirajte njegov odgovor in navedite, ali bi vi morebiti odgovorili drugače?

9. Kupec in prodajalec sta se dogovorila za plačilo kupnine z dokumentarnim akreditivom. Vendar je prodajalec blago dobavil z zamudo, zato je potrebne dokumente zbral šele, ko je rok za realizacijo dokumentarnega akreditiva že potekel. Prodajalec torej kot upravičenec dokumentarnega akreditiva tega ni uporabil za plačilo. Zdaj plačilo kupnine terjaja od kupca. Ali bo uspel s svojim zahtevkom?
10. Upravičenec dokumentarnega akreditiva je predložil vse navedene dokumente, s čimer je izpolnil pogoje za izplačilo zneska po dokumentarnem akreditivu. A naročitelj dokumentarnega akreditiva vztraja, da bi moral upravičenec predložiti še tovorni list, ki sicer v izjavi o odprtju dokumentarnega akreditiva ni bil naveden, vendar nepredložitev tega dokumenta dokazuje, da upravičenec dokumentarnega akreditiva ni izpolnil obveznosti iz temeljnega posla. Ali naj banka upošteva navedbe naročitelja dokumentarnega akreditiva?
11. Upravičenec dokumentarnega akreditiva je predložil vse navedene dokumente, s čimer je izpolnil vse dokumentarne pogoje za izplačilo zneska po dokumentarnem akreditivu. A v dokumentarnem akreditivu je bil naveden tudi nedokumentarni pogoj, da mora cena ustrezati tržni vrednosti blaga, pri čemer ni bilo navedeno, s katerim dokumentom naj se ta pogoj dokazuje. Dokumentarni akreditiv se je skliceval na EPO 600.¹
- a) Banka nedokumentarnega pogoja zato v skladu z določili EPO 600 ni upoštevala. Ali je bilo njeno ravnanje pravilno? Kakšne so posledice takega ravnanja banke?
  - b) Banka je zato zahtevala, naj upravičenec iz dokumentarnega akreditiva kot dokaz za izpolnjevanje nedokumentarnega pogoja predloži nek razumen dokument (npr. cenitveno poročilo neodvisnega izvedenca). Ali je bilo njeno ravnanje pravilno?
  - c) Kaj tvega banka, če zaradi upoštevanja nedokumentarnega pogoja v dokumentarnem akreditivu ne izpolni svoje obveznosti in ne izplača akreditivnega zneska?
  - d) Ali bi v takem primeru lahko šlo za položaj, ko navedbe strank v pogodbi nasprotujejo pogodbenim določilom, na katere se pravni posel zgolj sklicuje, zato prevladajo prve?
  - e) Upravičenec je predložil tudi cenitveno poročilo, iz katerega je izhajalo, da cena ne ustreza tržni vrednosti blaga. Ali naj banka to upošteva in naj ne izplača akreditivnega zneska?
12. Ali je v dokumentarnem akreditivu poleg preostalih pogojev dopustno dogovoriti naslednje pogoje:
- a) pošiljka naj bo naložena na določeno ladjo;
  - b) ceno je treba dokazati s predložitvijo fakture;

---

¹ Enotna pravila in običaji za dokumentarne akreditivne Mednarodne trgovinske zbornice (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (UCP 600)), ki veljajo od 1. 7. 2007.

- c) ladja bo dobavljena kupcu z veljavnim »gasfree« certifikatom, ki bo potrjen s strani tajvanskih oblasti (opomba: certifikat je bilo nemogoče pridobiti);
- d) zadnji rok dobave je 28. 1. 2016;
- e) cena mora ustrezati tržni vrednosti blaga, kar se dokazuje s cenitvenim poročilom neodvisnega izvedenca;
- f) prevzem blaga je treba dokazati s predložitvijo tovarnega lista;
- g) ustrezno kakovost materiala je treba potrditi s predložitvijo izvedenskega mnenja;
- h) dobavo materiala ustrezne kakovosti je treba potrditi z izjavo skladiščnika naročitelja akreditiva?

13. Ali je v dokumentarnem akreditivu dopustno navesti zgolj pogoj, da mora »kupec sprejeti blago«? Kako naj banka ravna v tem primeru?

Zakon o obligacijskih razmerjih (ZOR)²

1075. člen (Dokumentarni akreditiv)

Dokumentarni akreditiv obstaja takrat, kadar je banka zavezana izplačati upravičencu določeno denarno vsoto, če ji bodo predloženi dokumenti po pogojih, ki so določeni v akreditivu.

1076. člen (Dolžnost akreditivne banke)

Banka, ki odpira dokumentarni akreditiv, je dolžna izvršiti plačilne klavzule pod pogoji, določenimi v akreditivu.

1077. člen (Vrste dokumentarnega akreditiva)

- (1) Dokumentarni akreditiv je lahko preklicen ali nepreklicen.
- (2) Akreditiv je vedno preklicen, tudi takrat, ko je odprt za določeno dobo, če ni izrecno drugače dogovorjeno.

1078. člen (Preklicen akreditiv)

Preklicen dokumentarni akreditiv ne veže banke nasproti upravičencu in ga banka lahko vsak trenutek spremeni ali prekliče na zahtevo naročitelja ali na lastno pobudo, če je to v korist naročitelja.

1079. člen (Nepreklicen akreditiv)

- (1) Nepreklicen dokumentarni akreditiv vsebuje samostojno in neposredno obveznost banke nasproti upravičencu.
- (2) Ta obveznost se sme odpraviti ali spremeniti le s sporazumom med vsemi zainteresiranimi strankami.
- (3) Nepreklicen dokumentarni akreditiv lahko potrdi kakšna druga banka, ki prevzema s tem poleg akreditivne banke samostojno in neposredno obveznost nasproti upravičencu.
- (4) Notifikacija upravičenca akreditiva s strani kakšne druge banke sama po sebi ni potrditev tega akreditiva.

---

² Ur. l. SFRJ, št. 29/78, 39/85, 57/89, Ur. l. RS, št. 88/99 – ZRTVS-B, 83/01 – OZ, 30/02 – ZPlaP in 87/02 – SPZ.

1080. člen (Dolžnosti banke glede dokumentov)

- (1) Banka se mora prepričati, ali so dokumenti povsem skladni z zahtevami naročitelja.
- (2) Ko dobi dokumente, mora banka v najkrajšem času o tem obvestiti naročitelja in ga opozoriti na ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti.

1081. člen (Meje odgovornosti banke)

- (1) Banka ne prevzema nobene odgovornosti, če so predloženi dokumenti na videz skladni z navodili naročitelja.
- (2) Tudi ne prevzema nobene obveznosti glede blaga, ki je predmet odprtega akreditiva.

1082. člen (Prenosnost in deljivost akreditiva)

- (1) Dokumentarni akreditiv je prenosen ali deljiv samo, če je banka, ki ga odpira v dobro upravičenca, katerega je določil naročitelj, po navodilih prvega upravičenca pooblaščen v celoti ali delno plačati eni ali večjemu številu tretjih oseb.
- (2) Akreditiv sme po izrecnih navodilih prenesti le banka, ki ga je odprla, in sicer samo enkrat, če ni dogovorjeno nasprotno.

Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (UCP 600)³

Article 14 – Standard for Examination of Documents

- a. A nominated bank acting on its nomination, a confirming bank, if any, and the issuing bank must examine a presentation to determine, on the basis of the documents alone, whether or not the documents appear on their face to constitute a complying presentation.
- b. A nominated bank acting on its nomination, a confirming bank, if any, and the issuing bank shall each have a maximum of five banking days following the day of presentation to determine if a presentation is complying. This period is not curtailed or otherwise affected by the occurrence on or after the date of presentation of any expiry date or last day for presentation.
- c. A presentation including one or more original transport documents subject to articles 19, 20, 21, 22, 23, 24 or 25 must be made by or on behalf of the beneficiary not later than 21 calendar days after the date of shipment as described in these rules, but in any event not later than the expiry date of the credit.
- d. Data in a document, when read in context with the credit, the document itself and international standard banking practice, need not be identical to, but must not conflict with, data in that document, any other stipulated document or the credit.
- e. In documents other than the commercial invoice, the description of the goods, services or performance, if stated, may be in general terms not conflicting with their description in the credit.
- f. If a credit requires presentation of a document other than a transport document, insurance document or commercial invoice, without stipulating by whom the document is to be issued or its data content, banks will accept the document as presented if its content appears to fulfil the function of the required document and otherwise complies with sub-article 14 (d).

---

³ Dostopni so na spletni strani: http://www.fd.unl.pt/docentes_docs/ma/JFRR_MA_26005.pdf (16. 12. 2015).

- g. A document presented but not required by the credit will be disregarded and may be returned to the presenter.
- h. If a credit contains a condition without stipulating the document to indicate compliance with the condition, banks will deem such condition as not stated and will disregard it.
- i. A document may be dated prior to the issuance date of the credit, but must not be dated later than its date of presentation.
- j. When the addresses of the beneficiary and the applicant appear in any stipulated document, they need not be the same as those stated in the credit or in any other stipulated document, but must be within the same country as the respective addresses mentioned in the credit. Contact details (telefax, telephone, email and the like) stated as part of the beneficiary's and the applicant's address will be disregarded. However, when the address and contact details of the applicant appear as part of the consignee or notify party details on a transport document subject to articles 19, 20, 21, 22, 23, 24 or 25, they must be as stated in the credit.
- k. The shipper or consignor of the goods indicated on any document need not be the beneficiary of the credit.
- l. A transport document may be issued by any party other than a carrier, owner, master or charterer provided that the transport document meets the requirements of articles 19, 20, 21, 22, 23 or 24 of these rules.

Bančna garancija

1. Kaj je bančna garancija?
  2. Pojasnite prednosti bančne garancije v primerjavi z drugimi osebnimi sredstvi zavarovanja.
  3. Kateri pravni viri se v RS uporabljajo za bančno garancijo?
  4. Pojasnite geslo »plačaj takoj, ugovarjaj kasneje«.
  5. Od kod poimenovanje »bančna garancija na prvi poziv«?
  6. Članica uprave družbe, ki je upravičenec iz bančne garancije in supergarancije, sprašuje pravnika, katero banko naj pozove, da se družbi izplača garantirani znesek – izdajatelja bančne garancije ali izdajatelja supergarancije. Kako naj ji odgovori?
  7. Izvajalec dokonča gradbena dela po roku, ki je določen v pogodbi. Očitku, da je odgovoren za kršitev pogodbe, izvajalec ugovarja, ker je moral izvesti nujna nepredvidena dela. Obveznost izvajalca za dokončanje del v roku je bila zavarovana z neodvisno bančno garancijo.¹ Ali lahko nasprotna stranka realizira zavarovanje?
  8. Oseba A je kot posojilojemalec sklenila posojilno pogodbo s posojilodajalcem, banko Y. Za zavarovanje svoje obveznosti je zagotovila izdajo bančne garancije banke X. V tej bančni garanciji je bilo med drugim navedeno: »Banka se zavezuje, da bo na prvi pisni poziv uporabnika garancije (teleks ali telefaks ne velja za pisno obvestilo) plačala zahtevani znesek do veljavnega zneska te garancije, če naročitelj garancije ne bo izpolnil svoje obveznosti iz 2. točke te garancije?« V 2. točki garancije je bil naveden temeljni posel – posojilna pogodba med naročiteljem garancije in banko Y (ne banko X, ki je izdala garancijo). Konkretna garancija ni naslovljena kot neodvisna garancija ali garancija na prvi poziv.²
    - a) Kakšna je pravna narava izdane garancije – odvisna ali neodvisna?
    - b) Kakšna je razlika med odvisno bančno garancijo in poroštvom?
- Namig: VSM I Cpg 129/2014.

---

¹ Primer je naveden v V. Kranjc, Preprečitev zlorab ob unovčitvi neodvisnih bančnih garancij, PiD 1/2013, str 5.

² Primer je naveden v V. Kranjc, Bančna garancija – odvisna ali neodvisna pravna narava, PiD 2/2001, str. 305.

9. Ob sklenitvi pogodbe je izvajalec zagotovil neodvisno bančno garancijo za dokončanje del v roku. Mesec dni po sklenitvi pogodbe in leto dni pred rokom za dokončanje del investitor in obenem upravičenec iz te neodvisne in nepogojne bančne garancije na prvi poziv postavi banki garantu pisno zahtevo za unovčenje bančne garancije. Ali lahko/mora banka garant izplačati znesek iz bančne garancije?³
10. Banka je izdala bančno garancijo za resnost ponudbe, v kateri je bil pogoj za izplačilo garantiranega zneska naveden tako: »Banka bo izplačala garantirani znesek na prvi poziv upravičenca, če bo ta izkazal, da naročitelj garancije ni pristopil k podpisu pogodbe«. Ali naj banka izplača garantirani znesek, ko upravičenec poda zahtevek za izplačilo s svojo izjavo, da naročitelj ni pristopil k podpisu pogodbe, ne da bi to tudi dokazal?
- Rešite primer po slovenskem pravu.
  - Kako bi rešili primer, če bi se ta bančna garancija sklicevala na Enotna pravila za bančne garancije na poziv MTZ, publikacija št. 758 iz leta 2010?⁴
11. Prodajalec je kupcu zagotovil dve bančni garanciji, s katerima je zavaroval svojo obveznost dobave blaga ustrezne kvalitete. Na naročiteljev predlog je bila izdana začasna odredba, s katero je bilo upravičencu zaradi njegove zlorabe zadržana zahteva za izplačilo garantiranega zneska do garantov, in sicer vse do odločitve o temeljnem poslu pred arbitražo. Banki garanta sta bili sočasno tudi upravičenki iz neodvisne protigarancije na prvi poziv, ki jima je bila zagotovljena, in pozivata izdajatelja protigarancije k plačilu. Naročitelj tudi v tem primeru predlaga izdajo začasnih odredb, ki naj banki, izdajateljici protigarancije, prepove izplačilo garantiranega zneska zaradi zlorabe s strani bank garantov, in sicer vse do odločitve o temeljnem poslu pred arbitražo. Banki garanta naročiteljevemu predlogu nasprotujeta z utemeljitvijo, da gre za neodvisno bančno protigarancijo, zato je treba izplačilo izvesti ne glede na spor iz temeljnega posla, pa tudi ne glede na spor iz garancij, ki sta ju izdali. Prav tako zatrjujeta, da jima naročitelj zlorabe ni dokazal.⁵
- Kaj je protigarancija?
  - Ali bo naročitelj s predlogom uspel?

ZOR

1083. člen (Pojem)

(1) Z bančno garancijo prevzema banka obveznost nasproti prejemniku garancije (upravičencu), da mu bo poravnala obveznost, katere tretja oseba ob zapadlosti ne bi izpolnila, če bodo izpolnjeni v garanciji navedeni pogoji.

(2) Garancija mora biti dana v pisni obliki.

³ Primer je naveden v viru, citiranem v opombi 1.

⁴ ICC Uniform Rules for Demand Guarantees (URDG 758).

⁵ Primer je povzet po primeru, dostopnem na spletni strani:

<http://www.saflii.org/za/cases/ZAGPJHC/2013/102.html> (16. 12. 2015).

1084. člen (Poravnava obveznosti iz garancije v denarju)

Banka poravna obveznost iz garancije v denarju tudi v primeru, če je garantirala za nedensarno obveznost.

1085. člen (Potrditev garancije (supergarancija))

Če druga banka potrdi obveznost iz garancije, sme upravičenec uveljavljati svoje zahteve iz garancije bodisi pri banki, ki je dala garancijo, bodisi pri tisti, ki jo je potrdila.

1086. člen (Odstop pravic iz garancije)

Upravičenec sme svoje pravice iz bančne garancije odstopiti tretjemu samo, če mu odstopi z garancijo zavarovano terjatev in če prenese svoje obveznosti v zvezi z zavarovano terjatvijo.

1087. člen (Garancija "brez ugovora")

(1) Če vsebuje bančna garancija klavzulo "brez ugovora", "na prvi poziv" ali besede z enakim pomenom, banka ne more uveljavljati proti upravičencu ugovorov, ki jih naročitelj kot dolжник lahko uveljavlja proti njemu iz zavarovane obveznosti.

(2) Naročitelj je dolžan plačati banki vsak znesek, ki ga je banka plačala na podlagi garancije, dane s klavzulo iz prejšnjega odstavka.

(3) Upravičenec iz garancije dolguje naročitelju znesek, prejet na podlagi garancije, do katerega zaradi utemeljenih naročiteljevih ugovorov sicer ne bi imel pravice.

ICC Uniform Rules for Demand Guarantees URDG 758**Article 7 (Non-documentary conditions)⁶**

A guarantee should not contain a condition other than a date or the lapse of a period without specifying a document to indicate compliance with that condition. If the guarantee does not specify any such document and the fulfilment of the condition cannot be determined from the guarantor's own records or from an index specified in the guarantee, then the guarantor will deem such condition as not stated and will disregard it except for the purpose of determining whether data that may appear in a document specified in and presented under the guarantee do not conflict with data in the guarantee.

UNITED NATIONS CONVENTION ON INDEPENDENT GUARANTEES AND STAND-BY LETTERS OF CREDIT⁷**Article 3 (Independence of undertaking)**

For the purposes of this Convention, an undertaking is independent where the guarantor/issuer's obligation to the beneficiary is not:

(a) Dependent upon the existence or validity of any underlying transaction, or upon any other undertaking (including stand-by letters of credit or independent guarantees to which confirmations or counter-guarantees relate); or

⁶ Dostopno na spletni strani: <http://www.scribd.com/doc/82388395/URDG-2010-Final-Adopted-Text-PDF#scribd> (16. 12. 2015).

⁷ Dostopno na spletni strani: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/payments/guarantees/guarantees.pdf> (17. 12. 2015).

(b) Subject to any term or condition not appearing in the undertaking, or to any future, uncertain act or event except presentation of documents or another such act or event within a guarantor/ issuer's sphere of operations.

Article 19 (Exception to payment obligation)

(1) If it is manifest and clear that:

(a) Any document is not genuine or has been falsified;

(b) No payment is due on the basis asserted in the demand and the supporting documents; or

(c) Judging by the type and purpose of the undertaking, the demand has no conceivable basis, the guarantor/issuer, acting in good faith, has a right, as against the beneficiary, to withhold payment.

(2) For the purposes of subparagraph (c) of paragraph (1) of this article, the following are types of situations in which a demand has no conceivable basis:

(a) The contingency or risk against which the undertaking was designed to secure the beneficiary has undoubtedly not materialized;

(b) The underlying obligation of the principal/applicant has been declared invalid by a court or arbitral tribunal, unless the undertaking indicates that such contingency falls within the risk to be covered by the undertaking;

(c) The underlying obligation has undoubtedly been fulfilled to the satisfaction of the beneficiary;

(d) Fulfilment of the underlying obligation has clearly been prevented by wilful misconduct of the beneficiary;

(e) In the case of a demand under a counter-guarantee, the beneficiary of the counter-guarantee has made payment in bad faith as guarantor/issuer of the undertaking to which the counterguarantee relates.

(3) In the circumstances set out in subparagraphs (a), (b) and (c) of paragraph (1) of this article, the principal/applicant is entitled to provisional court measures in accordance with article 20.

Article 20 (Provisional court measures)

(1) Where, on an application by the principal/applicant or the instructing party, it is shown that there is a high probability that, with regard to a demand made, or expected to be made, by the beneficiary, one of the circumstances referred to in subparagraphs (a), (b) and (c) of paragraph (1) of article 19 is present, the court, on the basis of immediately available strong evidence, may:

(a) Issue a provisional order to the effect that the beneficiary does not receive payment, including an order that the guarantor/issuer hold the amount of the undertaking, or

(b) Issue a provisional order to the effect that the proceeds of the undertaking paid to the beneficiary are blocked, taking into account whether in the absence of such an order the principal/ applicant would be likely to suffer serious harm.

(2) The court, when issuing a provisional order referred to in paragraph (1) of this article, may require the person applying therefor to furnish such form of security as the court deems appropriate.

(3) The court may not issue a provisional order of the kind referred to in paragraph (1) of this article based on any objection to payment other than those referred to in

subparagraphs (a), (b) and (c) of paragraph (1) of article 19, or use of the undertaking for a criminal purpose.

Dunajska konvencija – splošno

1. Kdaj se uporabi Dunajska konvencija na podlagi njenih lastnih pravil?
2. Ali se lahko pogodbeni stranki dogovorita za drugačno ureditev, četudi so izpolnjeni pogoji za uporabo Dunajske konvencije?
3. Za katere mednarodne gospodarske prodajne pogodbe se Dunajska konvencija ne uporabi?
4. Prodajalec s sedežem v Republiki Avstriji toži kupca s sedežem v Republiki Sloveniji, pri čemer stranki za presojo njunega spora izbereta pravo Republike Slovenije. Kateri pravni vir je treba uporabiti?
Namig: VSS III Ips 242/2008.
5. Katera vprašanja ureja Dunajska konvencija?
6. Bistvena sestavina gospodarske prodajne pogodbe po OZ in DK.
7. Primerjaj ureditev po DK in OZ glede naslednjih pravnih institutov:
  - a) opredelitev ponudbe;
  - b) vabilo k ponudbi;
  - c) umik ponudbe;
  - d) preklic ponudbe;
  - e) prenehanje veljavnosti ponudbe;
  - f) konkludentni sprejem ponudbe;
  - g) molk naslovnika;
  - h) čas sklenitve pogodbe;
  - i) čas, do katerega veže ponudba ponudnika;
  - j) nasprotna ponudba;
  - k) z zamudo sprejeta ponudba;
  - l) preklic sprejema ponudbe.¹
8. Družba A je poslala družbi B dne 1. 7. 2015 ponudbo za prodajo osebnega dvigala za hišo, ki izpolnjuje minimalne tehnične pogoje na tem področju (EN 81-21), in sicer za ceno 10.000 EUR. Družba B je ponudbo prejela po pošti, in sicer dne 2. 7. 2015, ter nanjo ni odgovorila. Družba A je med tem družbi B dne 11. 8. 2015 posredovala dopis, s katerim je pozvala družbo B k čimprejšnjemu odgovoru. Ker

---

¹ Ta naloga in naslednji primer sta navedena v R. Vrenčur, Gradivo za vaje pri predmetu Gospodarskopравни posli, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Maribor 2003.

družba B tudi na dopis ni reagirala, je družba A z dopisom z dne 21. 9. 2015 preklicala ponudbo. Vsebina preklica se je glasila:

»Spoštovani!

Dne 1. 7. 2015 smo vam posredovali ponudbo za prodajo osebnega dvigala za hišo, ki izpolnjuje minimalne tehnične pogoje na tem področju (EN 81-21), in sicer za ceno 10.000 EUR. Ker vse do danes na ponudbo niste odgovorili, se ne čutimo več zavezane za sklenitev pogodbe po konkretni ponudbi.

Maribor, 21. 9. 2015

Andrej Arlič, direktor družbe A.«

Nato je družba B z dopisom z dne 22. 9. 2015 izjavila, da sprejema ponudbo. Dopis je družba A prejela 23. 9. 2015. Pojasnite pravne učinke v konkretnem primeru ob uporabi OZ in DK.

9. Tožnik, nemška družba, je kupila stroj od prodajalca – toženca, ameriške družbe iz Indiane. Prodajalec je stroj neposredno dobavil končnemu kupcu – ruski družbi. Stroj je nato zaradi skrite stvarne napake poškodoval delavca. Končni kupec je terjal povračilo škode (popravilo stroja in odškodnina za delavca) od nemške družbe in je z zahtevkom uspel. To škodo, ki jo je zaradi povračila škode ruski družbi utrpela nemška družba, slednja terja od ameriške družbe. Nemška družba uveljavlja svoj zahtevek pred nemškim sodiščem, katerega kolizijsko pravo odkazuje na ameriško pravo. V času sklepanja pogodbe je Dunajska konvencija veljala v ZDA, v Nemčiji pa ne.²
- a) Ali se za ta primer uporabi Dunajska konvencija?
  - b) Ali naj sodišče ugotovi zahtevku nemške družbe?
  - c) Če da, kje (v kateri državi) je treba plačati odškodnino?
10. Hčerinska družba svetovalne korporacije ABC svetovanje d.o.o. kupuje avtomobil, zato nemško družbo Moto AG prosi, da ji pošlje ponudbo za določen avtomobil. Družba Moto AG svetovalni družbi predloži ponudbo za nov avtomobil znamke Volvo, V60 Cross Country, z motorjem s 191 KM, diesel motor, avtomatski menjalnik, limuzina, sive barve, usnjeni sedeži, ..., in sicer za ceno 41.000 EUR, ponudbi pa priložil tudi svoje splošne pogoje pogodbe. Naslovnik odgovori, da ponudbo sprejema in svojemu odgovoru priloži svoje splošne pogoje pogodbe. V splošnih pogojih obeh pogodbenih strank je določeno, da za prodajno pogodbo velja Dunajska konvencija. Ali je pogodba sklenjena in če je, kateri splošni pogoji pogodbe veljajo za to pogodbo?³

---

² CLOUT case No. 49, DE, 1993, dostopno na spletni strani: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930702g1.html> (17. 12. 2015).

³ O tej problematiki več na spletni strani: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op13.html> (17. 12. 2015).

Dunajska konvencija – kršitev pogodbe

1. Kršitve prodajalca in sankcije kupca po OZ.
2. Kršitve prodajalca in sankcije kupca po DK.
3. Kako je opredeljena bistvena kršitev pogodbe po DK?
4. Kršitev kupca in sankcije prodajalca po OZ in DK.
5. Družba s sedežem v Nemčiji je družbi s sedežem v Angliji prodala stroj za valjanje žice. Prodajalec naj bi stroj izdelal in dobavil kupcu v šestih mesecih. Kupec je bila hčerinska družba skupine družb, ki ji je pripadala še ena družba z enakim fantazijskim dodatkom v firmi, kot jo je imel kupec. Ta družba je šla v stečaj, kar je povzročilo dvome o plačilni sposobnosti celotne skupine družb. Prodajalec je zato odklonil dobavo, dokler se namesto plačila kupnine ne odpre dokumentarni akreditiv. Ali je prodajalčev ugovor negotovosti oziroma ogroženosti utemeljen?¹
6. Pri pogodbi o prodaji 200 ton slanine, ki jo je bilo treba dobaviti v desetih dobavah, je kupec po prevzemu petih dobav odklonil prevzem nadaljnjih dobav in trdil, da je bilo ustno dogovorjeno, da naj bi imel kupec v primeru pripomb zdravstvenih organov in carine glede blaga možnost zavrnitve blaga (česar pa ni uspel dokazati). Ali je odklonitev delnih dobav pomenila bistveno kršitev pogodbe?
7. Italijanski proizvajalec strojev je francoskemu kupcu prodal tiskarski stroj. Kupec ni upošteval dogovorjenega datuma prevzema in ni reagiral na opomine in postavitev dodatnih rokov. Proizvajalec je izjavil odstop od pogodbe in zahteval odškodnino. Kupec se je branil z navedbo, da stavba, v kateri naj bi bil postavljen stroj, iz gradbeno-pravnih razlogov ni bila pravočasno dokončana, prodajalčev odstop pa naj bi bil zato v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. Ali so kupčevi ugovori utemeljeni?
8. Nemški prodajalec je ameriškemu kupcu za plačilo, zapadlo 1. 10. 1995, postavil naknadni rok do 15. 10. Plačilo je prispelo 16. 10. k prodajalčevi švicarski banki in bilo 17. 10. knjiženo v dobro prodajalčevega računa, prodajalec pa je izpisek s svojega računa prejel 20. 10. Izjavo o odstopu je ameriškemu kupcu poslal 19. 10. Ali je učinkovito odstopil od pogodbe?

---

¹ Ta in naslednji primeri so navedeni v P. Schlechtriem, D. Možina, Pravo mednarodne prodaje, Uradni list RS, Ljubljana 2006, str. 143-163.

9. Družba s sedežem v Švici je proizvajalcu koles s sedežem v Nemčiji dne 1. 10. 2002 prodala različne specialne stroje, ki naj bi jih proizvedla po načrtih kupca in dobavila 1. 2. 2003. Dne 15. 10. 2002 je direktor kupca vložil predlog za uvedbo postopka prisilne poravnave in o tem obvestil svoje dobavitelje in stranke. Ker so se sanacijska prizadevanja sprva zdela brezupna, je bilo tedaj mogoče računati s stečajem. Sredi decembra pa je kupčevo podjetje prevzela neka japonska družba, ki je zagotovila nov kapital. Znova je bila vzpostavljena kupčeva plačilna sposobnost, postopek prisilne poravnave se je ustavil, s tem pa je prenehalo tudi poslabšanje izpolnitvenih zmožnosti. Švicarski proizvajalec je, potem ko je 15. 10. izvedel za začetek postopka prisilne poravnave, zaustavil proizvodnjo naročenih strojev. Ko so odpadle predpostavke za ugovor ogroženosti, torej s ponovno vzpostavitvijo kupčeve plačilne sposobnosti sredi decembra, pa je takoj nadaljeval priprave na dobavo, ki je bila zdaj za dva meseca zamaknjena. Kupec je 1. 2. 2003 odstopil od pogodbe zaradi kršitve prodajalčevih obveznosti, podrejeno pa je zahteval odškodnino zaradi zamude. Ali je z zahtevkoma uspel?
10. Nemški trgovec z obutvijo je pri italijanskem prodajalcu naročil čevlje, pri tem pa je bil iz neke prejšnje pogodbe z njim že dva meseca v zaostanku s plačilom. Tri mesece po sklenitvi nove pogodbe neplačane obveznosti še niso bile poravnane. Italijanski prodajalec je zato zahteval plačilo po prejšnji pogodbi v roku enega tedna ter zavarovanje za plačilo po novi pogodbi. Ker se kupec na to ni odzval, je prodajalec odstopil od druge pogodbe, prodal del že izdelanih čevljev v smislu kritne prodaje in tožil na povrnitev škode. Ali bi ugodili prodajalčevemu zahtevku?
11. Družba s sedežem v ZDA je s francoskim proizvajalcem hlač iz jeansa sklenila pogodbo o sukcesivnih dobavah jeansa določene znamke. Kupec naj bi, na kar ga je prodajalec ob sklenitvi pogodbe nedvomno opozoril, jeans prodajal naprej le v Afriko in Južno Ameriko. Prodajalec je bil namreč na evropskem trgu, zlasti v Španiji, kjer je bil ta jeans zelo razširjen, že pogodbeno povezan z več ekskluzivnimi distributerji. Kljub temu se je jeans, dobavljen ameriškemu kupcu, kmalu znašel na španskem trgu. Prodajalec je zato odklonil nadaljnje dobave, kupec pa je posledično od prodajalca zahteval odškodnino. Ali bi mu jo prisodili?

Literatura

- Drnovšek G., Hardship po načelih mednarodnih gospodarskih pogodb, PiD 5/2004, str. 815.
- Ferčič A., Določitev kupnine z vidika Dunajske konvencije ZN o mednarodni prodaji blaga, PiD 5/2001, str. 628.
- Juhart M., Plavšak N. (redaktorja), Obligacijski zakonik (OZ) s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2003-2004.
- Kranjc V., Preprečitev zlorab ob unovčitvi neodvisnih bančnih garancij, PiD 1/2013, str. 5.
- Kranjc V., Pogoji v neodvisni bančni garanciji, PiD 6-7/2012, str. 1181.
- Kranjc V., Vloga in dopustnost pogodbenih klavzul o omejitvi ali izključitvi poslovne odškodninske odgovornosti, PiD 2/2008, str. 191.
- Kranjc V., Pogodbene klavzule o spremenjenih okoliščinah ter hardship klavzula Mednarodne trgovinske zbornice, Gospodarski subjekti na trgu – posodobitev gospodarskega prava, Štirinajsto posvetovanje o aktualni problematiki s področja gospodarskega prava, Portorož 2006, str. 115.
- Kranjc V., Gospodarsko pogodbeno pravo, GV Založba, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Ljubljana 2006.
- Kranjc V., Bančna garancija – odvisna ali neodvisna pravna narava, PiD 2/2001, str. 305.
- Možina D., Kršitev pogodbe, GV Založba, Ljubljana 2006.
- Prostor J., Pogodbena kazen v poslovni praksi, PiD 8/2014, str. 1404.
- Prostor J., Nedokumentarni pogoji v dokumentarnih akreditivih in neodvisnih bančnih garancijah, PiD 1/2011, str. 97.
- Rajgelj B., Pogoji in ovire pri uveljavljanju sankcij za kršitev mednarodne prodajne pogodbe, PiD 6-7/2005, str. 1252.
- Schlechtriem P., Možina D., Pravo mednarodne prodaje, Uradni list RS, Ljubljana 2006.
- Strnad I., Pogodbena odškodninska obveznost – izbrani primeri novejših sodnih praks, Gospodarski subjekti na trgu, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Inštitut za gospodarsko pravo, Portorož 2013 (e-oblika).
- Tratnik M., Pogodbene klavzule o oprostitvi odgovornosti in klavzula o višji sili Mednarodne trgovinske zbornice 2003, Gospodarski subjekti na trgu – posodobitev gospodarskega prava, Štirinajsto posvetovanje o aktualni problematiki s področja gospodarskega prava, Portorož 2006, str. 125.
- Vesenjak M., Vloga bank garantov pri unovčevanju protigarancij, PiD 8/2013, str. 1275.

